

Veselības inspekcijas publiskais pārskats 2021

Klijānu iela 7, Rīga, LV-1012,
t. n. 67081600

vi@vi.gov.lv www.vi.gov.lv

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	2
IEVADS	3
IENTĀDES DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS.....	4
DARBĪBAS VIRZIENI	4
STRATĒGIJA 2019 -2021	4
2021. GADA DARBĪBAS GALVENIE MĒRĶI.....	5
STRUKTŪRA.....	6
INSPEKCIJAS SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI	6
PRIORITĀŠU, MĒRĶU UN UZDEVUMU IZPILDE 2021. GADĀ	8
I. PRIORITĀTE: PROAKTĪVA UZRAUDZĪBAS SISTĒMA, T.SK. RISKU IDENTIFICĒŠANA UN MAZINĀŠANA VALSTS PRIORITĀRAJĀS JOMĀS VESELĪBAS NOZARĒ	8
II. PRIORITĀTE: EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANA VESELĪBAS NOZARES UZRAUDZĪBĀ .	27
III. PRIORITĀTE: POZITĪVA UZRAUDZĪBAS OBJEKTA, IEINTERESĒTO PUŠU, SABIEDRĪBAS PIEREDZE PAR INSPEKCIJAS DARBU, REZULTĀTIEM UN SADARBĪBU	33
IV. PRIORITĀTE: PROFESIONĀLS, MOTIVĒTS, UZ ATTĪSTĪBU ORIENTĒTS DARBINIEKS	38
KLIENTU IZGLĪTOŠANA UN INFORMĒŠANA	40
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	40
FINANSES	41
GALVENIE UZDEVUMI 2022. GADĀ	43

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

APL	Administratīvā procesa likums
ĀI	ārstniecības iestāde
ĀIR	Ārstniecības iestāžu reģistrs
ĀP	ārstniecības persona
ĀPR	Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrs
ĀRF	Ārstniecības riska fonds
COEN	Eiropas Komisijas atbilstības un izpildes grupas
CPNP	EK uzturētā kosmētikas līdzekļu elektroniskā datu bāze
DNL	darba nespējas lapas
ECHA	Eiropas ķīmisko vielu aģentūra
EIONET	Eiropas vides informācijas un novērojumu tīkls
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EZA	Eiropas zāļu aģentūra
ĢĀ	ģimenes ārsts
IKT	informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Inspekcija	Veselības inspekcija
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KVS	Kvalitātes vadības sistēma
LAPK	Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss
LATMED	Medicīnisko ierīču reģistrs LATMED
LM	Labklājības ministrija
LPS	Latvijas pašvaldību savienība
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NA	normatīvie akti
NVD	Nacionālais veselības dienests
PII	pirmsskolas izglītības iestāde
PVA	primārā veselība aprūpe
PVO	Pasaules veselības organizācija
RAPEX	Informācijas ātrās apmaiņas sistēma
RAPID ALERT	Zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēma
SAC	Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs
SNN	Starptautiskais nepatentētais nosaukums
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
ŪAS	ūdensapgādes sistēmas
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
ZVA	Zāļu valsts aģentūra

IEVADS

2021. gadā Inspekcijas darbs noritēja Covid-19 pandēmijas un ar to saistīto izaicinājumu apstākļos. Tika rasti atbilstoši risinājumi, pārkārtojoties uz elastīgu darba organizāciju un iespējami drošu darba vidi, plaši izmantojot tiešsaistes komunikācijas rīkus un platformas. Iestādes darbība, deleģēto funkciju veikšana un klientiem nepieciešamo valsts pārvades pakalpojumu sniegšana tika nodrošināta bez pārtraukumiem.

Būtiska Inspekcija kapacitātes daļa tika novirzīta tieši Covid-19 izplatības ierobežošanai un seku novēršanai.

Tika veikta sistemātiska Covid-19 infekcijas skarto personu uzraudzība, sazinoties ar tām, un rutīnas skrīninga koordinēšana plašam prioritāro grupu un objektu lokam.

Arī īstenotā uzraudzības un kontroles darba tēmas pārskata periodā lielā mērā noteica Covid-19 pandēmija: pārbaudes par Covid-19 pacientiem nodrošināto veselības aprūpi ambulatorā etapā, NMPD etapā un stacionāros. Veikts izvērtējums un sniegta konsultatīvā palīdzība reģionālajām slimnīcām Covid-19 pacientu kaskadēšanas principu ievērošanā un epidemioloģiskās drošības pasākumos uzņemšanas nodaļās. Veiktas pārbaudes par vakcinācijas pret Covid-19 organizāciju, Covid-19 antigēnu testu atbilstību, roku un virsmu dezinfekcijas līdzekļu atbilstību.

Saistībā ar normatīvo regulējumu pandēmijas un ārkārtējas situācijas apstākļos strauji pieauga iesniegto paziņojumu skaits par skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanu, lai varētu saņemt dīkstāves pabalstu, kā arī no darba devējiem saņemto sūdzību skaits par darbiniekiem izsniegtajām DNL, jo darba devējiem radās šaubas par darbinieku negodprātīgu rīcību. Arī šajās situācijās tika nodrošinātā atbilstoša Inspekcijas funkciju veikšana.

Neskatoties uz pandēmijas izaicinājumiem, Inspekcija turpināja un uzlaboja savu darbu dažādos būtiskos savas darbības virzienos. Tika pilnveidota Ārstniecības riska fonda darbība, samazinot vidējo ekspertīzes veikšanas laiku un palielinot gadījumu skaitu, kad ekspertīzei tiek piesaistīts pieaicināts eksperts. Tika tālāk attīstīta pieeja "Konsultē vispirms", izmantojot pašnovērtējumu kā vienu no uzraudzības metodēm, kas pakalpojumu sniedzējiem ļauj pašiem apzināt esošos trūkumus un neatbilstības, un novērst tās bez Inspekcijas iesaistīšanās.

Inspekcija 2021. gadā deva savu pienesumu Covid-19 pandēmijas ierobežošanā un seku mazināšanā, un atbilstoši Inspekcijas mandātam tika darīts viss iespējamais risku mazināšanā sabiedrībai kopumā un katram atsevišķam tās loceklim. Šis darbs tiks turpināts, lai ikviens Latvijā saņemtu kvalitatīvus, drošus veselības pakalpojumus un produktus, dzīvotu drošā un veselīgā vidē.

ĪESTĀDES DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Inspekcija ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts pārvaldes funkcijas veselības nozares uzraudzībā un kontrolē, lai nodrošinātu veselības aprūpes, sabiedrības veselības un farmaceitiskās darbības jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi kvalitatīvai un kvalificētai veselības aprūpei, kā arī drošai un veselīgai dzīves videi. Inspekcijas funkcijas un uzdevumi ir noteikti MK 9.07.2019. noteikumos Nr. 309 „Veselības inspekcijas nolikums”.

DARBĪBAS VIRZIENI

VESELĪBAS APRŪPES jomā galvenie darbības virzieni ietver ārstniecības iestāžu uzraudzību un sniegtās veselības aprūpes un darbnespējas ekspertīzes kvalitātes kontroli, medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzību.

FARMĀCIJAS jomā Inspekcija nodrošina farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites uzraudzību, īstenojot cilvēkiem paredzēto zāļu, narkotisko un psihotropo zāļu (arī prekursoru) izplatīšanas un zāļu reklāmas un komercprakses uzraudzību aptiekās un to filiālēs, zāļu lieltirgotavās, zāļu ražošanas uzņēmumos, medikamentu muitas noliktavās, medicīnisko un veterinārmedicīnisko zinātnisko pētījumu veikšanas laboratorijās un pie aktīvo vielu izplatītājiem, kā arī citos objektos, kas saistīti ar zāļu, prekursoru apriti vai reklāmu.

SABIEDRĪBAS VESELĪBAS jomā Inspekcija nodrošina paaugstināta riska u.c. subjektu (bērnu izglītības iestādes, bērnu nometnes, sociālās aprūpes iestādes, dienesta viesnīcas, skaistumkopšanas, tetovēšanas un pīrsinga saloni, sporta klubi, peldbaseini, pirtis, viesnīcas) uzraudzību; iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru (vides fizikālie, ķīmiskie un bioloģiskie faktori, kas var būtiski pasliktināt dzīves kvalitāti un radīt veselības traucējumus, tai skaitā veic dzeramā ūdens un peldvietu monitoringu) uzraudzību; ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu, kosmētikas līdzekļu, tabakas izstrādājumu, elektronisko cigarešu uzraudzību Latvijas tirgū.

REĢISTRU jomā Inspekcija nodrošina Ārstniecības iestāžu reģistra, Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru uzturēšanu; veselības aprūpes pakalpojumu eksporta uzraudzību.

STRATĒGIJA 2019 - 2021

MISIJA – valsts uzraudzība un kontrole veselības nozarē, lai nodrošinātu ikvienam Latvijā kvalitatīvu un kvalificēto veselības aprūpi, kā arī drošu un veselīgu dzīves vidi.

VĪZIJA – tiesiskas, konsekventas un efektīvas valsts uzraudzības īstenošana, identificējot un mazinot riskus veselības nozarē, veicinot sabiedrības veselības un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un drošības pilnveidi un tādā veidā sekmējot šo sabiedrības vajadzību nodrošināšanu.

VĒRTĪBAS:

- **Godīgums un taisnīgums** – godprātīga un taisnīga dažādu situāciju izvērtēšana.
- **Sadarbība** – uz pilnveidi un attīstību vērsta sadarbībā ar klientiem, partneriem, pakalpojumu sniedzējiem vai saņēmējiem.
- **Cieņa** – cieņpilna attieksme pret kolēģiem, citām institūcijām, klientiem.
- **Kreativitāte un aktīva pozīcija** – vēlmes atrast labākos risinājumus, gatavība mainīt ieradumus un apgūt jaunas metodes.

- **Drosme izaugsmes veicināšanai** – gatavība uzņemties risku, iedzīvinot jaunu pieeju, metodes darba procesos, spēju pieņemt lēmumus virsmērķa sasniegšanas nolūkos.

PRIORITĀTES UN STRATĒGISKIE MĒRĶI:

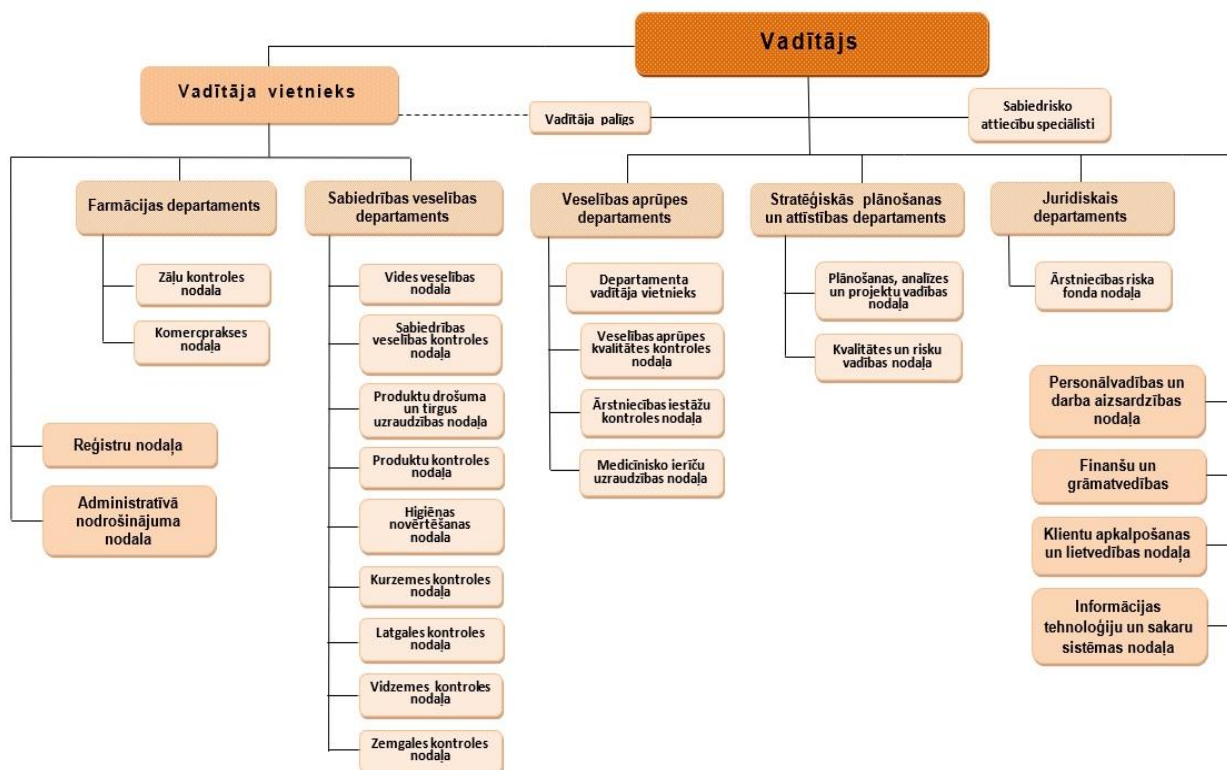
- I. **Proaktīva uzraudzības sistēma, t.sk. risku identificēšana un mazināšana valsts prioritārajās jomās veselības nozarē:**
 - risku identifikācija, analīze un mazināšana veselības nozarē;
 - ieinteresēto pušu iesaiste risku identificēšanā un samazināšanā.
- II. **Efektīva darbības nodrošināšana veselības nozares uzraudzībā:**
 - efektīva uzraudzības pasākumu plānošana, risku izvērtēšanas un pārvaldīšanas uzlabošana;
 - ĀRF procesu un metožu pilnveidošana;
 - Inspekcijas stabilitātes un ilgtspējas nodrošināšana.
- III. **Pozitīva uzraudzības objekta, ieinteresēto pušu, sabiedrības pieredze:**
 - “Konsultē vispirms” principu izmantošana un attīstība;
 - taisnīguma un samērīguma kultūras ieviešana.
- IV. **Profesionāls, motivēts, uz attīstību orientēts darbinieks:**
 - motivējošas un veselīgas darba vides veidošana;
 - motivēti un uz attīstību orientēti darbinieki;
 - profesionāli, jaunās metodes apguvuši darbinieki un vadītāji.

2021. GADA DARBĪBAS GALVENIE MĒRĶI

	Identificēt, analizēt kvalitātes, t.sk. drošības riski veselības nozarē un sekmēt to mazināšanu	
	Iesaistīt ieinteresētās puses, t.sk. profesionālās asociācijas, veselības nozares risku identificēšanā un samazināšanas stratēģiju noteikšanā	
	Efektīvāk plānot un realizēt uzraudzības pasākumus, pilnveidot risku izvērtēšanu un pārvaldīšanu.	
	Pilnveidot Ārstniecības riska fonda procesus un metodes	
	Nodrošināt Inspekcijas stabilitāti un ilgtspēju	
	Attīstīt “Konsultē vispirms” principus Inspekcijas darbā	
	Integrēt taisnīguma un samērīguma kultūra (just culture) uzraudzībā un reaģēšanā uz nevēlamiem notikumiem	
	Motivējoša un veselīga darba vide	
	Kompetents, uzraudzības jaunajās pieejās apmācīts darbinieks un vadītājs	

STRUKTŪRA

(spēkā ar 2021. gada 19. augusta rīkojumu Nr. 35)

INSPEKCIJAS SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI

Inspekcijas sniegto publisko pakalpojumu būtība – izvērtēt iespējas sabiedrībai nodrošināt drošu un nekaitīgu dzīves un darba vidi.

Inspekcijas klientiem ir pieejami [e-pakalpojumi](https://www.latvija.lv) izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portālu [Latvija.lv](https://www.latvija.lv)

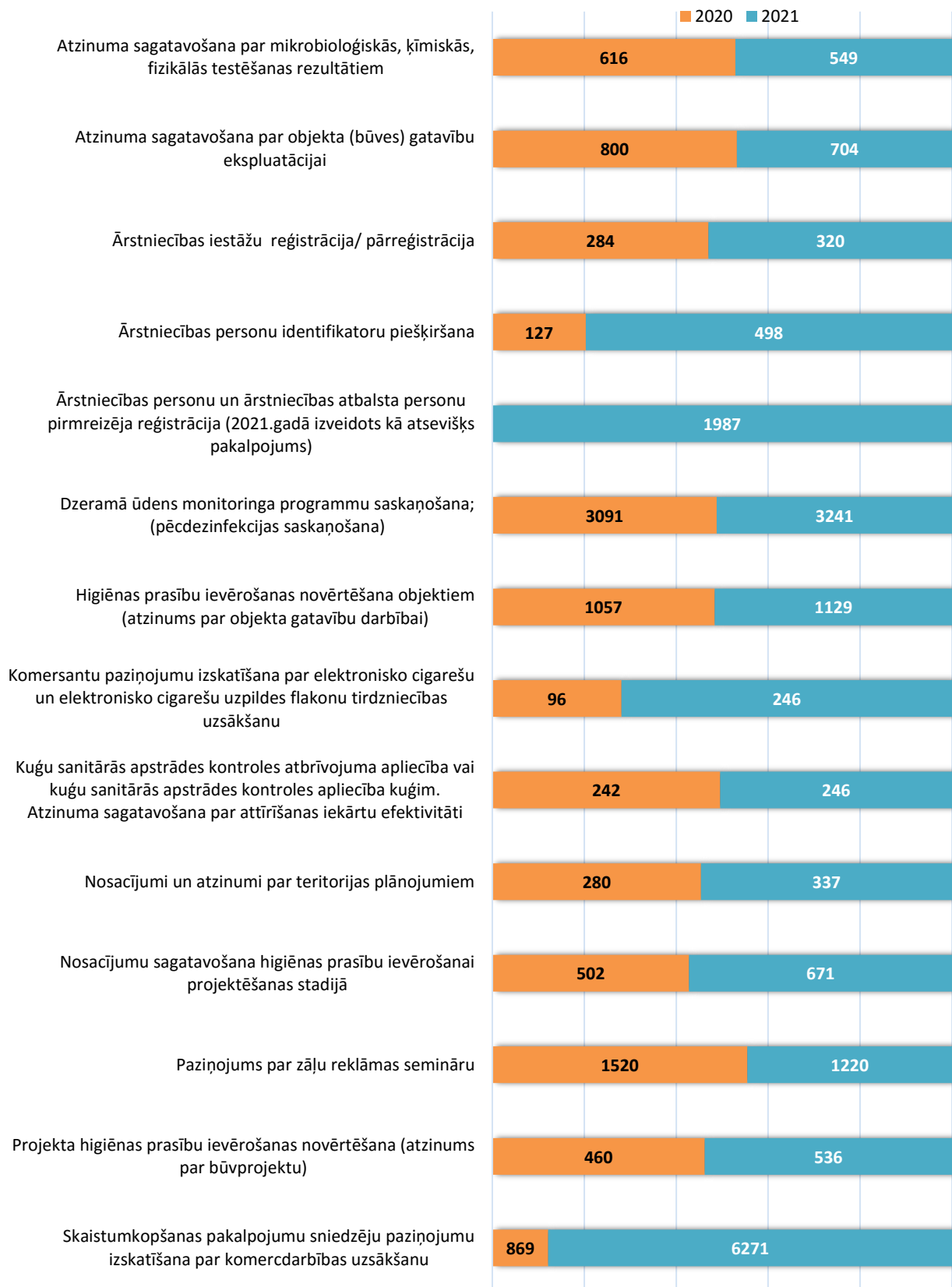
Neskatoties uz Covid-19 pandēmijas radītajiem apstākļiem, arī 2021. gadā Inspekcija nodrošināja iespēju pieprasīt un saņemt iestādes sniegtos valsts pārvaldes pakalpojumus, galvenokārt izmantojot attālinātās saziņas kanālus, un, nodrošinot visu valstī noteikto epidemioloģisko noteikumu prasību ievērošanu, ja pakalpojuma sniegšanai bija nepieciešams veikt klātienes darbības.

2021. gadā turpinājās darbs pie Inspekcijas sniegto valsts pārvaldes pakalpojumu optimizācijas un digitalizācijas, nodrošinot 41 valsts pārvaldes pakalpojuma sniegšanu veselības aprūpes, sabiedrības veselības, vides veselības un farmācijas jomās.

Inspekcija sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar MK 2013. gada 27. augusta noteikumiem Nr. 675 „Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”.

Inspekcija nepieņem lēmumus un neizdod dokumentus par darbības atļaušanu vai aizliegšanu, bet gan tikai sagatavo atzinumus ar slēdzieniem, kuri nepieciešami lēmumu pieņemšanas institūcijām (pašvaldībām u.c.).

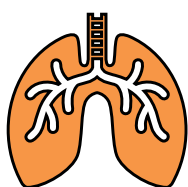
1. attēls. Visbiežāk pieprasītie un sniegtie publiskie pakalpojumi

I. PRIORITĀTE: PROAKTĪVA UZRAUDZĪBAS SISTĒMA, T.SK. RISKU IDENTIFICĒŠANA UN MAZINĀŠANA VALSTS PRIORITĀRAJĀS JOMĀS VESELĪBAS NOZARĒ

VESELĪBAS APRŪPE

TEMATISKĀ PĀRBAUDE PAR COVID-19 PACIENTIEM NODROŠINĀTĀS VESELĪBAS APRŪPI AMBULATORĀ ETAPĀ, NMPD ETAPĀ, STACIONĀRĀ

Pārbaude veikta, lai izvērtētu *Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas 2020.gada decembra „Ieteikumi Covid-19 pacientu ambulatorā aprūpē”* un *Valsts pētījumu programmas RSU 2021.gada marta “Rekomendācijas SARS CoV-2 infekcijas un Covid-19 epidemioloģija, diagnostika, klīniskās norises un komplikācijas”* doto rekomendāciju ievērošanu.

Klātienes pārbaudes / intervijas 209 ģimenes ārstu praksēs, izvērtēti ieraksti 241 ambulatorā pacienta medicīniskās kartē un 247 stacionārā pacienta medicīniskās kartēs pacientiem, kas ārstējušies intensīvās terapijas nodaļās 9 slimnīcās.

Inspekcija konstatēja, ka no 247 izvērtētajiem stacionāra pacientiem 137 Intensīvās terapijas nodaļās ārstētiem pacientiem iestājās nāve. No tiem **88 %** pacientiem bija **konstatētas blakussaslimšanas**, **75 %** nāves gadījumu konstatēta vecuma grupās **60+**.

Pārbaudīta *V līmeņa ārstniecības iestādes* intensīvās terapijas nodaļās ievietoto 60 pacientu, tostarp Covid-19 pacientu, nozīmēto medikamentu un pieslēgšanas pie mākslīgās plaušu ventilācijas pamatotība. **Visos gadījumos medikamenti lietoti pēc pamatotām indikācijām.**

Mākslīgā plaušu ventilācija ir nodrošināta atbilstoši PVO rekomendācijām un akūta respiratora distresa sindroma indikācijām, kā arī pacientu izvērtēšanu un lēmumu pieslēgšanai mākslīgās plaušu ventilācijas aparātam pieņēmuši sertificēti anesteziologi reanimatologi.

Biežāk konstatētās
blakussaslimšanas

- Primāra arteriāla hipertenzija
- Koronārā sirds slimība ar tās komplikācijām
- Cukura diabēts
- Hroniska obstruktīva plaušu saslimšana
- Adipozitāte

PĀRBAUDES REĢIONĀLAJĀS SLIMNĪCĀS PAR COVID-19 PACIENTU KASKADĒŠANAS PRINCIPU IEVĒROŠANU UN UZŅEMŠANAS NODAĻU KAPACITĀTI

2021. gadā Inspekcijas veica klātienes pārbaudes septiņās reģionālajās slimnīcās (Liepājas, Daugavpils, Ziemeļkurzemes, Jelgavas, Vidzemes, Jēkabpils, Rēzeknes) ar mērķi izvērtēt sadarbības īstenošanu starp klīniskajām universitātes slimnīcām un reģionālajām slimnīcām, kas atrodas attiecīgās klīniskās universitātēs slimnīcas sadarbības teritorijā, t.sk. izvērtēt slimnīcas uzņemšanas nodaļas kapacitāti; sniegt slimnīcai konsultatīvu palīdzību Covid-19 pacientu kaskadēšanas principu ievērošanā; izvērtēt epidemioloģiskās drošības pasākumus uzņemšanas nodaļās.

- četrās reģionālajās slimnīcās konstatētas neatbilstības epidemioloģiskās drošības pasākumu ievērošanā, līdz ar to slimnīcām piedāvāta praktiskā apmācības RAKUS un PSKUS;
- uzņemšanas nodaļās pastāv augsts Covid-19 transmisijas risks;
- nepieciešams aktualizēt testēšanas algoritmu stacionāros, ieskaitot testēšanu uz SARS-CoV-2 Omikron celmu un gripas vīrusu;
- priekšlikums izveidot darba grupu vienotas medicīniskās dokumentācijas izstrādei;
- priekšlikums katrā nodaļā izveidot personāla un pacientu plūsmu shēmas;
- priekšlikums izveidot NMPD un slimnīcām mīkstā inventāra apmaiņu fondu (segas, spilveni).

PĀRBAUDE PAR FINANSĒJUMA COVID-19 PACIENTU VESELĪBAS APRŪPEI IZLIETOJUMU UN IEPIRKUMU PROCESA VIRZĪBA

Pārbaudes par slimnīcām piešķirtā finansējuma Covid-19 pacientu veselības aprūpei izlietojumu atbilstoši paredzētajam mērķim, kā arī par iepirkumu procesu virzību veikta **21 slimnīcā**. Pārbaudei slimnīcas izvēlētas pēc atlases principa – *reģionālajās slimnīcās, kā arī slimnīcās, par kurām dotajā darba uzdevumā nebija skaidrības par piešķirtā finansējuma apguves virzību.*

Pārbažu rezultātā Inspekcija secināja, ka **daļā slimnīcu ir pabeigts medicīnisko ierīču un papildaprīkojuma iepirkuma process un tas ir atbilstošs izsludinātajiem iepirkumiem, bet sešās slimnīcās iepirkuma procesi turpinās.**

INSULTA VIENĪBĀS NOTEIKTO UZLABOJUMU IZPILDES PĀRBAUDES

Septiņās reģionālajās slimnīcās veiktas pārbaudes, lai gūtu pārliecību par insulta vienības darba nodrošināšanu, pakalpojumu insulta pacientiem pieejamību 24/7 režīmā, kā arī, lai pārliecinātos par 2019. gada insulta vienību pārbaudēs uzdoto uzdevumu izpildi/ veiktajiem uzlabojumiem.

Pārbažu rezultātā Inspekcija secināja, ka **visas ĀI ir veikušas pasākumus, lai uzlabotu insulta pacientu aprūpi**, tomēr tikai viena slimnīca ir izpildījusi visus 2019. gada kontrolē uzdotos uzdevumus, pārējās slimnīcās atkārtoti konstatētas dažādas nepilnības, kuras uzdots novērst.

Inspekcija atkārtoti konstatēja, ka sešās slimnīcās ir pārsniegti pieļaujamie laiki insulta pacienta aprūpei uzņemšanas nodaļā, kas būtiski ietekmē ārstēšanas taktiku akūta insulta gadījumā.

Salīdzinot ar 2018. gada statistiku, visās slimnīcās ir palielinājies veikto trombolīžu skaits, ārstniecības personas arvien vairāk šo metodi pielieto pacientu ārstniecībā un visās slimnīcās rehabilitāciju nodrošināta multidisciplināra komanda.

PĀRBAUDES PAR VAKCINĀCIJAS PRET COVID-19 ORGANIZĒŠANU

2021. gadā Inspekcija pārbaudīja vakcīnu pret Covid-19 infekciju saņemšanu, krājumu drošu uzglabāšanu, drošību transportēšanas laikā un loģistikas nodrošināšanu – no uzglabāšanas vietas (zāļu lieltirgotavas, Valsts asinsdonoru centrs) līdz ĀI, kā arī veica klātienē pārbaudes vakcinācijas iestādēs: masu vakcinācijas centros (Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, centrā “ATTA”, Rīgas Centrāltirgū, Rimi Olimpiskajā centrā u.c.), vakcinācijas punktos, vakcinācijas autobusus, lai pārliecinātos par vakcīnu pret Covid-19 racionālu izmantošanu, vakcīnu uzglabāšanas

apstākļiem, kā arī vakcinācijas procesa norisi un ievadītas vakcīnas atbilstību vakcinētas personas vecumam.

Atklājās arī vairāki gadījumi, kad e-veselības sistēmā kļūdaini norādīts ievadītās vakcīnas nosaukums – jaunieši saņēmis tam paredzēto vakcīnu, bet sistēmā kļūdaini ievadīts citas

vakcīnas nosaukums. Šie ieraksti e-veselības sistēmā tika izlaboti. Izskatot katru veiktās vakcinācijas faktu atsevišķi, konstatēti gadījumi, kad pusaudžu vecāki uzstāja uz bērna vakcināciju ar konkrētu vakcīnu, lai arī tā nebija paredzēta bērniem.

Jauniešu vakcinācijas analīze

2021. gada pirmajā pusgadā, atbilstoši tā brīža normatīvajiem regulējumiem un vadlīnijām, neatbilstošas vakcīnas pret Covid-19:

vairāk nekā 1/2 gadījumu veiktas ar vakcīnu SPIKEVAX (Moderna), kuru 2021. gada jūlija otrajā pusē EZA, apstiprināja kā atbilstošu jauniešu vakcinācijai

2/3 gadījumu neatbilstošas vakcīnas saņēmuši 17 gadu veci jaunieši, tostarp īsi pirms pilngadības

Vakcinācijas pakalpojumu sniedzēji pēc Inspekcijas pārbaudēm ieviesa papildus pacientu drošības pasākumus, lai šādu gadījumu riskus maksimāli mazinātu – ieviestas nepieciešamās atpazīstamības zīmes; pēc katra gadījuma notiek proaktīva vakcinācijas pakalpojuma sniedzēja saziņa ar vecākiem un ģimenes ārstiem, lai nodrošinātu veselības stāvokļa novērošanu. Pēc Inspekcijas veiktajām kontrolēm vakcinācijas vietās, SPKC nosūtīja Latvijas Ģimenes ārstu un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijām vēstuli ar atgādinājumu par prasībām bērnu un pusaudžu vakcināciju pret Covid-19.

Ierosināta un izskatīta **61** administratīvā pārkāpuma lieta par personu vakcināciju ar vecumam neatbilstošu Covid-19 vakcīnu

60

piemēroja naudas sodu

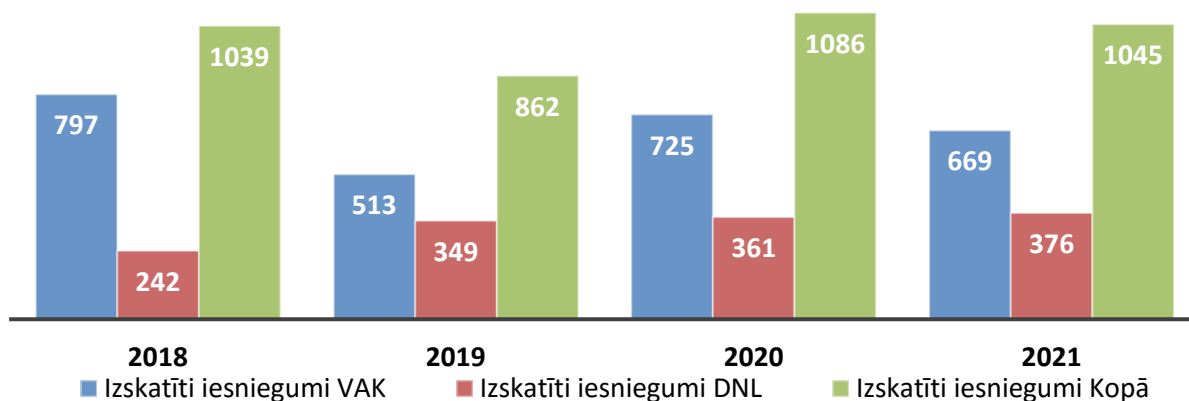
1

naudas sods netika piemērots (kļūda ievadot informāciju e-veselībā)

SAŅEMTO IESNIEGUMU PAR VESELĪBAS APRŪPI IZSKATĪŠANA

2021. gadā kopumā par veselības aprūpi (VAK) un darbnespējas lapu (DNL) izsniegšanas pamatotību izskatīti 1045 iesniegumi. Iesniegumos par VAK izteiktas sūdzības par veselības aprūpes kvalitāti, savlaicīgumu un pēctecību, proti, vai pacients saņēmis veselības stāvoklim atbilstošu un uz pierādījumiem balstītu ārstniecību. Ārkārtējās situācijas laikā minētie aspekti tika izvērtēti kopsakarā ar noteiktajiem ierobežojumiem un izmaiņām ĀI darbībā. Izskatot iesniegumus secināts, ka 60 gadījumos ĀI ir nepieciešams veikt korektīvās darbības.

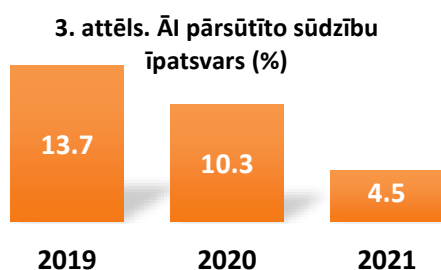
2. attēls. Izskatīto iesniegumu dinamika (2018 - 2021)

Biežāk noteiktās korektīvās darbības:

ĀP ievērot Pacientu tiesību likumā noteiktās normas, t.sk. uzlabot komunikāciju un informācijas sniegšanu	Veikt pilnīgus ierakstus medicīniskajā dokumentācijā	Nodrošināt higiēnas un pretepidemioloģisko prasību ievērošanas nodrošināšana	Izsniegto DNL ievērot NA prasības, pieļaujot DNL izsniegšanu bez pacienta apskates tikai noteiktajos gadījumos
---	--	--	--

Covid-19 pandēmijas laikā aktualizējās sūdzības par informācijas sniegšanu pacientu tuviniekiem, kuru ieskatā ĀP nesniedza vispār vai nesniedza pietiekamā apjomā informāciju par pacienta veselības stāvokli.

Inspekcija turpināja jau iepriekšējos gados uzsāktu ĀI iesaistīšanu iesniegumu izskatīšanā, jo uzskata, ka jebkuri trūkumi vispirms ir jānovērš un jārisina tur, kur tie radušies. 2021. gadā 83 iesniegumi (izvērtējot pēc noteiktiem kritērijiem) izskatīšanai pārsūtīti ĀI. Izskatot iesniegumu ĀI, iespējams izprast, objektīvi izvērtēt pacienta neapmierinātības cēloņus, kā arī noteikt nepieciešamos uzlabojumus, t.sk. pilnveidojot komunikāciju ar pacientu un sistēmu, lai risinātu problēmas brīdī, kad tās rodas. Saskaņā ar NA prasībām, ĀI jāievieš un jāuztur pacientu sūdzību un ierosinājumu analīzes sistēma. ĀI iesaistīšana iesniegumu izskatīšanā ir viens no Latvijas veselības aprūpes sistēmas pilnveidošanas instrumentiem.

2021. gada nogalē krasi pieauga Inspekcijā saņemto darba devēju sūdzību skaits par personām izsniegtajām DNL saistībā ar Covid-19 izplatību un ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī (t.sk.

vakcinācijas sertifikātu nepieciešamību), kas darba devējiem radīja šaubas par darbinieku negodprātīgu rīcību.

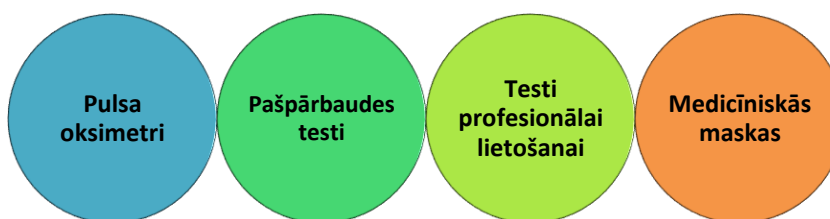
1. tabula. Iesniegumi par DNL pamatotību

Saņemti par personām	Izskatīti 2021. gadā	DNL izsniegtas pamatoti	DNL izsniegtas nepamatoti
817	368 / 45%	366	2 / 0,5%

Saistībā ar grozījumiem NA no 22.11.2021. Inspekcijā saņemti astoņi iesniegumi par **vakcinācijas pret Covid-19 konsīlija lēmuma apstrīdējumu**. No tiem līdz gada beigām izskatīti divi iesniegumi un konstatēts, ka konsīlija lēmums bijis pamatots.

MEDICĪNISKO IERĪČU UZRAUDZĪBA

Pamatojoties uz Covid-19 vīrusa strauju izplatīšanos, tirgus uzraudzības jomā drošības riski saistīti ar pandēmijas laikā pieprasītām ierīcēm:

Veiktas sešas kontroles ĀI un 74 kontroles medicīnisko ierīču ražotāju / importētāju / izplatītāju uzņēmumos, īpašu uzmanību pievēršot vidēja un augsta riska IIa, IIb un III klases medicīnas ierīcēm, kā arī pašpārbaudes *In vitro* diagnostikas ierīcēm. ĀI konstatētas neatbilstības medicīnas ierīču ekspluatācijā, kas neradīja risku pacientu un ārstniecības personu veselībai.

11 medicīnisko ierīču ražotāju / importētāju / izplatītāju uzņēmumos konstatētas medicīniskās ierīces bez CE atbilstības marķējuma, līdz ar to nav apliecinājuma par medicīniskās ierīces atbilstību drošības standartiem, kā arī citas marķējuma neatbilstības. Šajos gadījumos veikta neatbilstošo medicīnisko ierīču izplatīšanas apturēšana, informējot par to citas ES dalībvalstis. Inspekcijas tīmekļa vietnē pieejama informācija [Par neatbilstošām ierīcēm Latvijas tirgū](#).

Nemot vērā 2020. gadā veiktās medicīnisko masku ražotāju pārbaudes un sakarā ar *EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2017/745 (2017. gada 5. aprīlis), kas attiecas uz medicīniskām ierīcēm, ar ko groza Direktīvu 2001/83/EK, Regulu (EK) Nr. 178/2002 un Regulu (EK) Nr. 1223/2009 un atceļ Padomes Direktīvas 90/385/EK un 93/42/EEK (Regula 2017/745) stāšanās spēkā*, Inspekcija turpināja uzraudzīt un pārbaudīt gan ražotāju, gan ražotās medicīniskās maskas atbilstību Regulas prasībām. Izvērtējot ražotāja izstrādāto tehnisko dokumentāciju un veicot klātienes kontroles, secināts ka no pieciem ražotājiem **tikai viens atbilst Regulas 2017/745 prasībām**.

RUTĪNAS SKRĪNINGA KOORDINĀCIJA

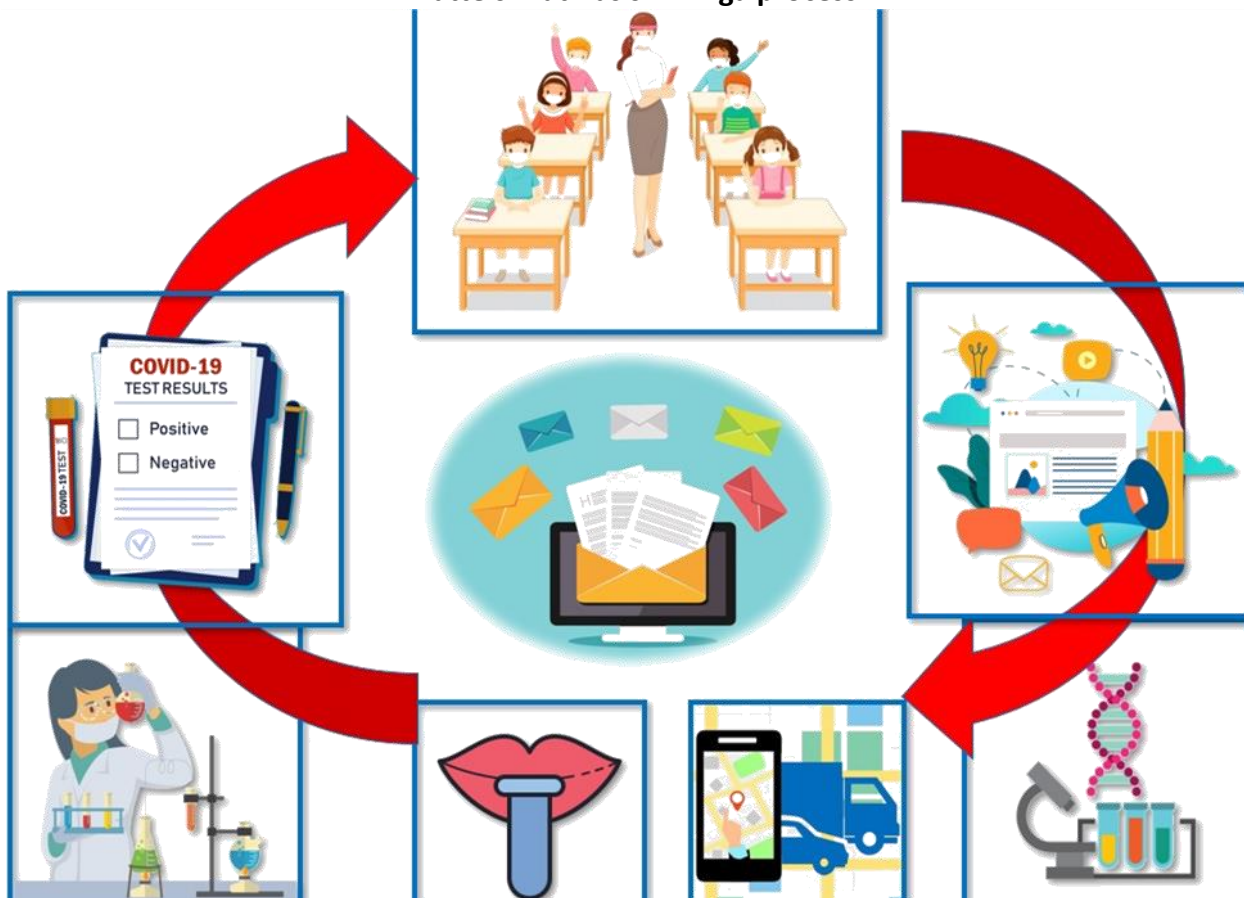
Kopš 2020. gada novembra VM pilnvaroja Inspekciju koordinēt ĀI un SAC darbinieku rutīnas skrīningu (laboratoriskā testēšana, ja arī iestādē nav konstatēti Covid-19 saslimšanas gadījumi) ar mērķi atklāt inficētas personas un mazināt tālāko infekcijas izplatīšanās.

Sakarā ar jaunu SARS-CoV-2 vīrusa paveidu izplatīšanos (2021. gada februārī – Alfa celms, 2021. gada jūlija beigās – Delta celms, 2021. gada decembrī – Omikron celms), kas veicināja saslimstības pieaugumu, un, saistībā ar lielu inficēšanās risku un nepieciešamību nodrošināt procesus klātienē, paplašināja rutīnas skrīningam pakļauto prioritāro grupu sarakstu:

<https://www.spkc.gov.lv/lv/valsts-apmaksatas-covid-19-analizes>

4. attēls. Rutīnas skrīninga process

Lai palīdzētu laboratorijām efektīvi īstenot rutīnas skrīningu un nodrošināt vienmērīgu laboratoriju noslogojumu, testu un paraugu loģistikas procesu, paraugu nodošanu laboratorijām, Inspekcijas darbinieki vairākkārt sazinājās ar prioritāro grupu iestādēm, sastādīja sarakstus ar norādītajām atbildīgajām personām par skrīningu attiecīgajā iestādē, skrīningam pakļauto personu skaitu, kā arī skaidroja rutīnas skrīninga mērķus, procesa organizāciju un procesa dalībnieku atbildību un darbības, sniedza informāciju par jaunām testēšanas metodēm, rezultātu saņemšanas kārtību, koordinēja bērnu nometņu dalībnieku un darbinieku rutīnas skrīningu

brīvlaikā, informēja laboratorijas par saņemtajām sūdzībām saistībā ar rutīnas skrīningu un sekoja problēmu risināšanai, elektroniski un telefoniski atbildēja uz jautājumiem un sūdzībām.

5. attēls Covid-19 testu veidi rutīnas skrīningam

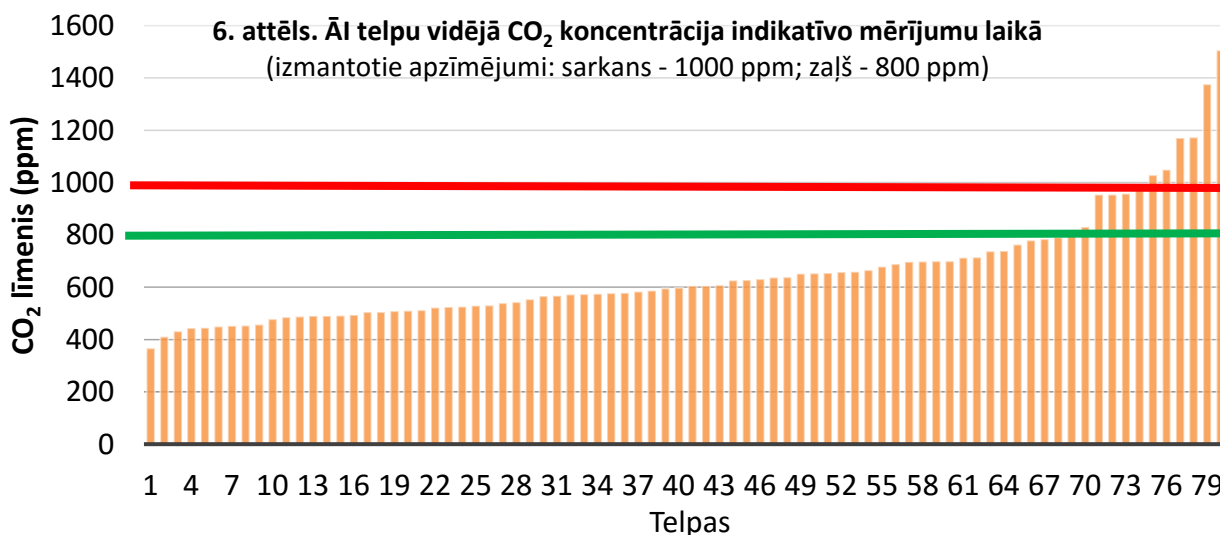
Koordinējot rutīnas skrīninga procesu, Inspekcijas katru nedēļu apkopoja rutīnas skrīninga rezultātus un informēja sabiedrību par divu svarīgāku prioritāro grupu – SAC un izglītības iestāžu rutīnas skrīninga rezultātiem Inspekcijas tīmekļa vietnē.

IEKŠTELPU GAISA KVALITĀTES MĒRĪJUMI SLIMNĪCĀS

2021. gadā no 7. jūlijā līdz 16. septembrim Inspekcija veica iekštelpu gaisa kvalitātes rādītāju indikatīvos mērījumus 11 slimnīcās. Mērījumu mērķis bija apzināt iespējamus riskus telpās, kurās uzturas ievērojams personu skaits, t.sk. Covid-19 inficētas personas, un sniegt ieteikumus iekštelpu gaisa kvalitātes uzlabošanai.

Telpās, kurās ir nepietiekama ventilācija, cilvēku izelpotais gaiss var kļūt par inficēšanās avotu ar SARS-CoV-2. Kad elpojam vai runājam, aerosola (sīku pilienu) veidā izdalās siekalas vai elpošanas ceļu šķidrums. Ja inficēta persona izelpo aerosolus telpās, kas ir slikti vēdinātas, citiem cilvēkiem, kas ieelpo šo pašu gaisu, arī pastāv iespēja inficēties. Ja telpā notiek drūzmēšanās, tiek pavadīts ilgāks laiks, ir tiešs kontakts starp cilvēkiem un telpā ir zema ventilācijas kvalitāte – tie ir papildus apstākļi, kas veicina vīrusa tālāku izplatību.

Sākotnēji mērījumus bija paredzēts veikt uzņemšanas, terapijas, ķirurģijas nodaļu telpās. Praktiski mērījumi notika dažāda tipa telpās – pacientu palātās, ārstu pieņemšanas kabinetos, procedūru telpās, apskates kabinetos, operāciju zālēs u.c. Kopumā Inspekcija apsekoja un indikatīvos mērījumus veica 80 telpās.

Mērījumos konstatētais CO₂ līmenis uzskatāmi parādīja, cik laba vai slikta ir gaisa apmaiņa telpās. Galvenais CO₂ avots iekštelpu gaisā ir cilvēki. Uzkrājoties izelpotajam gaisam, pieaug CO₂ koncentrācija. CO₂ līmenis iekštelpu gaisā, pārsniedzot 1000 ppm robežu un ilgstoši turpinot pieaugt, tieši norāda uz nepietiekamu vai problemātisku telpas ventilāciju.

Vidējās CO₂ koncentrācijas augstākos rādītājus novēroja telpās:

- kurās bija blīvāks piepildījums / noslogojums;
- neliela izmēra, kurās vienlaikus atradās vairāki cilvēki;
- kurās cilvēki veica aktīvas fiziskās darbības;
- kurās bija ierobežotas dabiskās ventilācijas iespējas;
- ar novecojušu mehānisko vai dabisko pasīvo ventilāciju.

No visiem izdalītajiem telpu tipiem vislielākie riskus nepietiekamai gaisa apmaiņai, kas var veicināt infekciju, t.sk. Covid-19 izplatību, indikatīvo mērījumu rezultātā Inspekcija konstatēja Āl reģistratūrās – 1/2 no visām apsekotajām reģistratūrām.

Būtiskākie Inspekcijas sniegtie ieteikumi paredz:

- Āl telpu vēdināšanai izmantot hibrīdo (jaukta režīma) ventilācijas modeli – gan mehānisko, gan dabisko ventilāciju, lai maksimāli samazinātu iespējamās infekciju izplatības riskus.
- Novērst neliela izmēra telpu intensīvas ekspluatācijas gadījumus (vairāki cilvēki ilgstoši vienlaikus; fiziski aktīvas darbības u.tml.) un minētajiem nolūkiem izmantot citas telpas ar lielāku kopējo kvadrāturu un tilpumu, kā arī nodrošināt atbilstošas kvalitātes ventilāciju.
- Āl telpās, kurās notiek intensīva cilvēku plūsma un ilgstoša pulcēšanās (piemēram, reģistratūra, uzgaidāmās telpas u.tml.), nodrošināt mikroklimata rādītāju, t.sk. CO₂ koncentrācijas regulāru monitoringu un regulāru ventilācijas kvalitātes uzraudzību.
- Ilgtermiņā ieplānot strukturālus uzlabojumus Āl izmantotajam ventilācijas modelim, jo slikta iekštelpu gaisa kvalitāte (piemēram, augsta gaisa temperatūra, augsta CO₂ koncentrācija) cita starpā var pasliktināt ārstniecības iestāžu pacientu vispārējo veselības stāvokli.

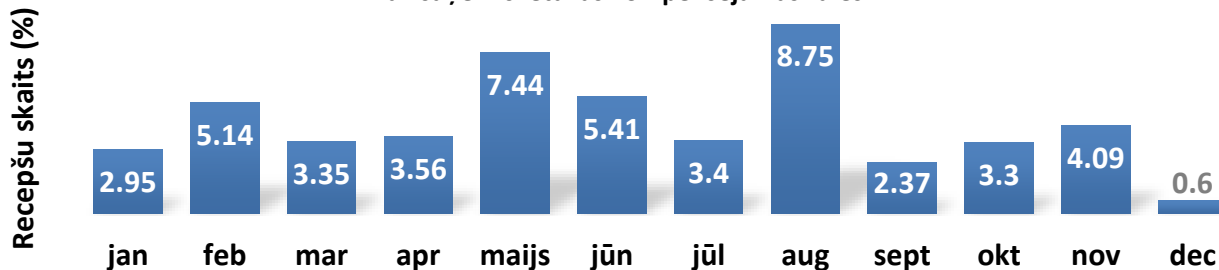
FARMĀCIJA

IDENTIFICĒTIE UN ANALIZĒTIE DROŠĪBAS RISKI FARMĀCIJAS JOMĀ

Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas apstākļus, Inspekcija 2021. gadā turpināja veikt klātienes un attālinātas pārbaudes saistībā ar **zāļu starptautiskā nepatentētā nosaukuma** (SNN) izsniegšanu zāļu kompensācijas sistēmas ietvaros. SNN ietvaros pārbaudītas 8 611 receptes, veicot kontroli 169 aptiekās gan klātienē, gan arī attālināti (portālā „E-veselība”), neatbilstības kompensējamo zāļu izsniegšanā konstatētas 327 gadījumos (3,8 %) no visām pārbaudītajām receptēm (2020. gadā - 5,56 %).

No 2021. gada janvāra līdz gada beigām samazinājies tādu gadījumu skaits, kuros pret kompensējamo recepti pacients nav saņēmis lētākās kompensējamās zāles. Ņemot vērā pārbažu laikā biežāk konstatētās neatbilstības, kā arī aptieku darbinieku jautājumus par kompensējamo zāļu izsniegšanas kārtību, Inspekcija tās apkopoja un izstrādāja informatīvos materiālus aptiekām.

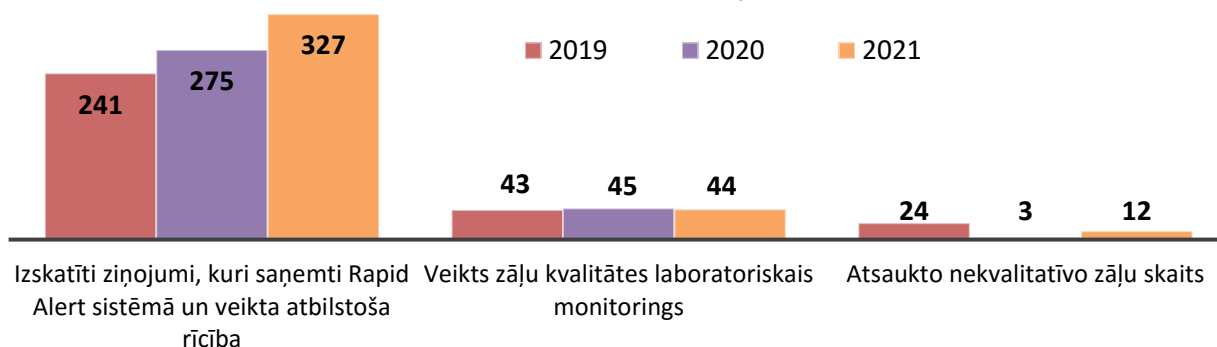
7. attēls. Receptu skaits (%) attiecībā pret pārbaudīto receptu skaitu, kurās pacients nav saņēmis lētākās kompensējamās zāles

Inspekcija veica attālinātās pārbaudes desmit zāļu lieltirgotavās, lai pārbaudītu **Kompensējamo zāļu sarakstā iekļauto zāļu apriti**: no aptiekas pasūtījuma saņemšanas zāļu lieltirgotavā līdz zāļu piegādei aptiekai, kā arī lai identificētu zāļu mākslīgās nepieejamības riskus zāļu lieltirgotavās un integrētajās aptiekās. Zāles, kuras ir iekļautas kompensējamo zāļu sarakstā saskaņā ar NA par ārstēšanai paredzēto zāļu iegādes izdevumu kompensācijas kārtību, pēc aptiekas pieprasījuma jāpiegādā aptiekai 24 stundu laikā.

Inspekcija secināja, ka zāļu lieltirgotavas ievēro NA prasības un piegādā aptiekām pasūtītās zāles, ievērojot zāļu piegādes termiņus un ņemot vērā attālumu līdz piegādes vietai.

8. attēls. Riskus mazinošie pasākumi

Lai pārliecinātos par Latvijas Republikas teritorijā izplatīto zāļu kvalitāti, Inspekcija izlases veidā izņēma 44 zāļu paraugus **laboratoriskajam monitoringam** no zāļu lieltirgotavām vai aptiekām. 2021. gadā visi pārbaudīti zāļu paraugi atbilda zāļu kvalitātes prasībām.

ZĀĻU REKLĀMU UZRAUDZĪBA

Zāļu reklāmas izplatīšanas uzraudzības nolūkā 2021. gadā veiktas 226 plānveida kontroles, no kurām 39 (17 %) kontrolēs konstatētas neatbilstības NA prasībām, kas uzraudzības rezultātā tika novērstas.

Konstatējot neatbilstošas zāļu reklāmas, Inspekcija izvērtējot konstatētā pārkāpuma raksturu un iespējamo ietekmi, atbilstoši Reklāmas likuma vai Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteiktajām tiesībām – uzdod reklāmas devējiem vai tās izplatītājiem noteiktā termiņā nodrošināt reklāmas

Svarīgi!

Sniegt precīzu, godīgu un objektīvu informāciju par zālēm, lai patērētāji varētu pieņemt racionālus lēmumus par to lietošanu. Reklāma nedrīkst ietvert tādu informāciju, kas varētu radīt patērētājam nepamatotas cerības vai maldināt. Tāpat ir svarīgi, lai komersanti, reklamējot zāles, neizmantotu sabiedrības uzticēšanos un zināšanu trūkumu.

vai komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, vai ierosina, lai reklāmas devējs vai reklāmas izplatītājs rakstveidā apņemas noteiktajā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus.

Būtiskākās konstatētās neatbilstības zāļu reklāmā:

- sniegtā informācija neatbilst zāļu aprakstā norādītām ziņām;
- sniegtā informācija nav objektīva un pārspīlē zāļu īpašības;
- sabiedrībai tiek piedāvāts iegādāties zāles ar atlaidi, vai reklāma rosina
- iegādāties zāles, pamatojot zāļu iegādes nepieciešamību ar zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar
- citām zālēm (to vidū par pazeminātu cenu) vai precēm;
- reklāma satur atsauci uz veselības aprūpes darbinieku vai tādu personu
- ieteikumiem, kuras savas popularitātes dēļ varētu veicināt zāļu lietošanu;
- reklamētas zāles, kuru lietošanai nepieciešams ĀP rakstveidā noformēts
- norādījums.

2021. gadā, lai veidotu vienotu izpratni par prasībām, kas vērstas uz speciālistiem paredzēto zāļu reklāmu, kā arī sniegtu atbalstu un ieteikumus zāļu reklāmas devējiem un izplatītājiem, Inspekcija, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi un farmācijas jomas pārstāvju uzdotos jautājumus, izstrādāja, un Inspekcijas tīmekļa vietnē pieejamas [Vadlīnijas komersantiem, kuri izgatavo vai izplata zāļu reklāmu speciālistiem](#).

BIEDRĪBĀM, NODIBINĀJUMIEM UN ĀI SNIEGTĀ ATBALSTA PAZIŅOJUMI

Inspekcija apkopo zāļu reģistrācijas īpašnieku vai to pilnvaroto pārstāvju sniegto informāciju par materiālo vai cita veida atbalstu biedrībām, nodibinājumiem un ārstniecības iestādēm; par atlīdzību pasākuma organizēšanā un norisē iesaistītajiem speciālistiem (lektoriem un konsultantiem); par pasākuma organizēšanas un norises izmaksām, tostarp finansiālo atbalstu dažādu semināru, konferenču, kongresu organizēšanā; par ziedojumiem dažādām profesionālajām ārstu organizācijām un atbalstu ārstu izglītošanai starptautiskos pasākumos; par pētījumiem un attīstībai izlietotajām summām un informāciju par publikāciju apmaksu speciālistiem.

2. tabula. Apkopojums par biedrībām, nodibinājumiem un ārstniecības iestādēm sniegto materiālo vai cita veida atbalstu

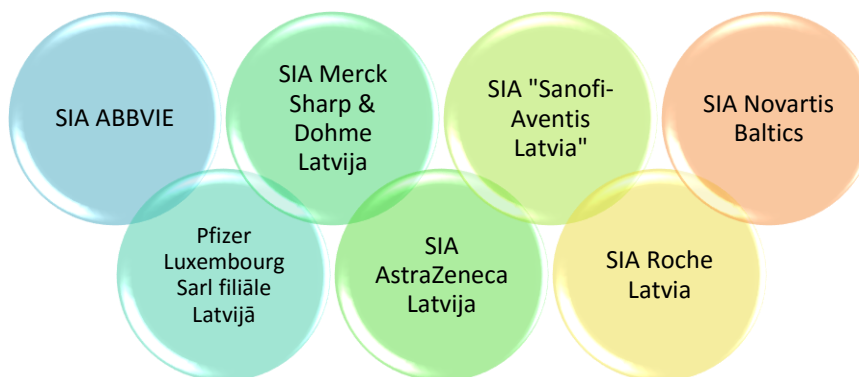
Periods	Materiālā vai cita veida atbalsta apjoms (EUR) kopā	Paziņojumu iesniedzēju skaits
2015	2 861 454.61	48
2016	3 107 898.90	49
2017	3 521 089.75	48
2018	4 293 983.97	62
2019	4 795 640.87	63
2020	2 509 853.55	64

Covid-19 ietekmē Inspekcijā deklarētais atbalsts ir ievērojami samazinājies. Tomēr jāpiebilst, ka 2022. gada sākumā daļa zāļu reģistrācijas īpašnieku vai to pilnvaroto pārstāvju, kas ir Starptautisko inovatīvo farmaceitisko firmu asociācijas un Latvijas Patentbrīvo Medikamentu Asociācijas biedri, brīvprātīgi ir publicējuši arī informāciju par pētījumiem un attīstībai izlietotām summām, kā arī

informāciju par publikāciju apmaksu speciālistiem, tādējādi kopējā deklarētā summa ir 4 464 265.27 EUR.

Salīdzinājumā ar 2019. gadu (814) samazinājies atbalsts Latvijas speciālistiem pasākumos, kas organizēti ārpus Latvijas. 2020. gadā atbalsts sniegts mazāk nekā 300 gadījumos, turklāt daļa pasākumu notika attālināti vai tika atcelti. Inspekcijas tīmekļa vietnē pieejama visa apkopotā informācija [Par sniegto atbalstu](#).

9. attēls. Lielāko izmaksu deklarētāji

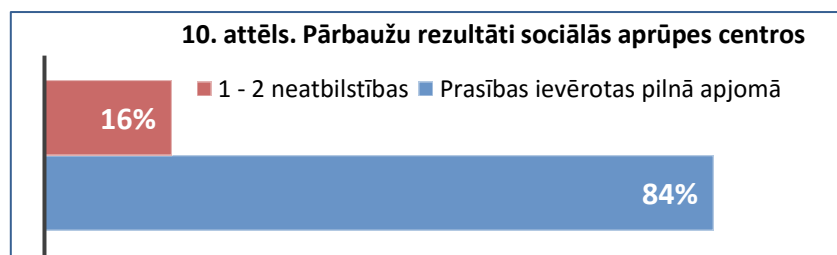
SABIEDRĪBAS VESELĪBA

EPIDEMIOLOĢISKĀS DROŠĪBAS UZRAUDZĪBA PAAUGSTINĀTA RISKA OBJEKTOS

2021. gadā, Inspekcija veica epidemioloģisko drošības prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli, lai ierobežotu koronavīrusa SARS-CoV-2 izplatību. Ārkārtējās situācijas laikā Inspekcija veica preventīvas uzraudzības darbības, konsultējot, pārbaudot uzraudzības objektus epidemioloģiskās drošības noteikto prasību praktisku realizāciju dzīvē saskaņā ar

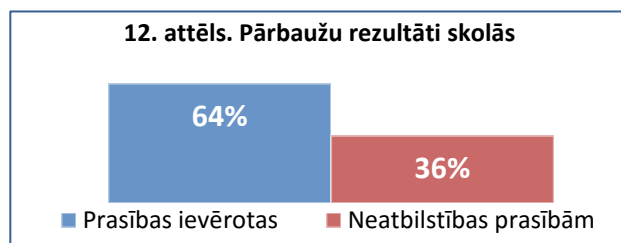
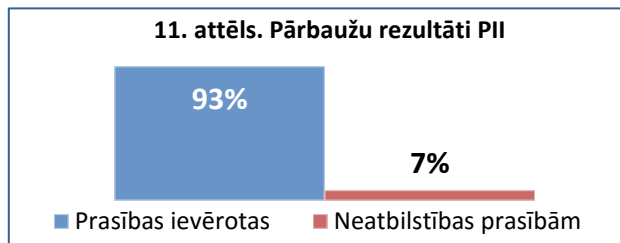
- MK 2020. gada 6. novembra rīkojumu Nr. 655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" un to nomainošiem MK 2021. gada 9. oktobra rīkojumu Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu";
- MK 2020. gada 9. jūnija noteikumiem Nr. 360 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” un tos nomainošiem MK 2021. gada 28. septembra noteikumiem Nr. 662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”.

Inspekcija apmeklēja visus uzraudzībā esošos 184 sociālās aprūpes centrus (SAC) un izvērtēja to atbilstību epidemioloģiskās drošības prasībām, par pamatu ņemot LM un VM izstrādātās

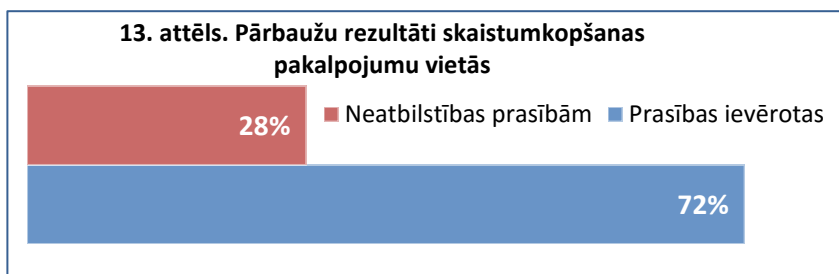
[Vadlīnijas](#) aprūpes nodrošināšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās Covid-19 izplatības ierobežošanai un saistošos MK noteikumus un rīkojumus.

Pārbaudes veiktas arī 242 pirmsskolas izglītības iestādēs (PII), bet skolās – 245 kontroles.

Konstatētās problēmas pamatā saistītas ar dokumentācijas izstrādi un informācijas izvietojumu, piemēram, par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi un brīdinājumu par drošības prasībām izvietojumu.

Skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzēju vietās veiktas 706 klātienes pārbaudes. Lielākoties

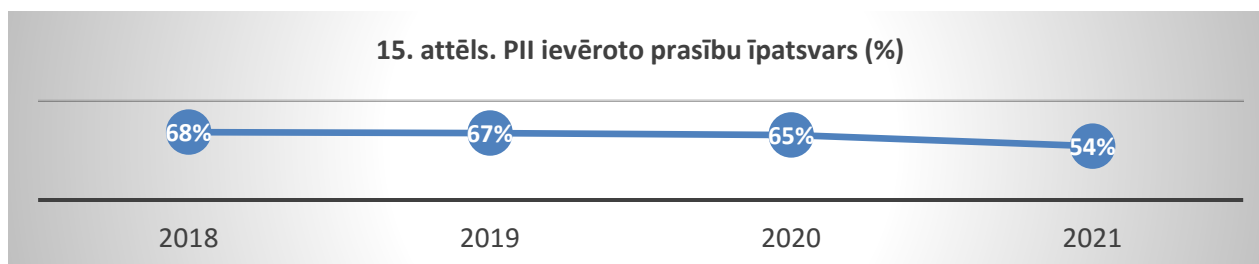
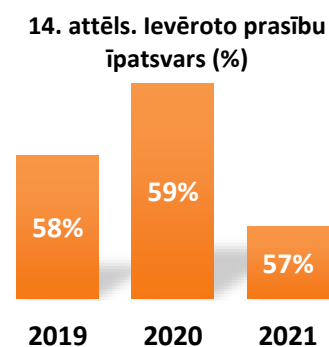
konstatēti pārkāpumi par to, ka pakalpojumu sniegšanas telpā vai vietā nav izvietoti brīdinājumi par drošības prasību ievērošanu, nebija aizpildīta paškontroles lapa un nebija nozīmēta atbildīgā persona par epidemioloģisko

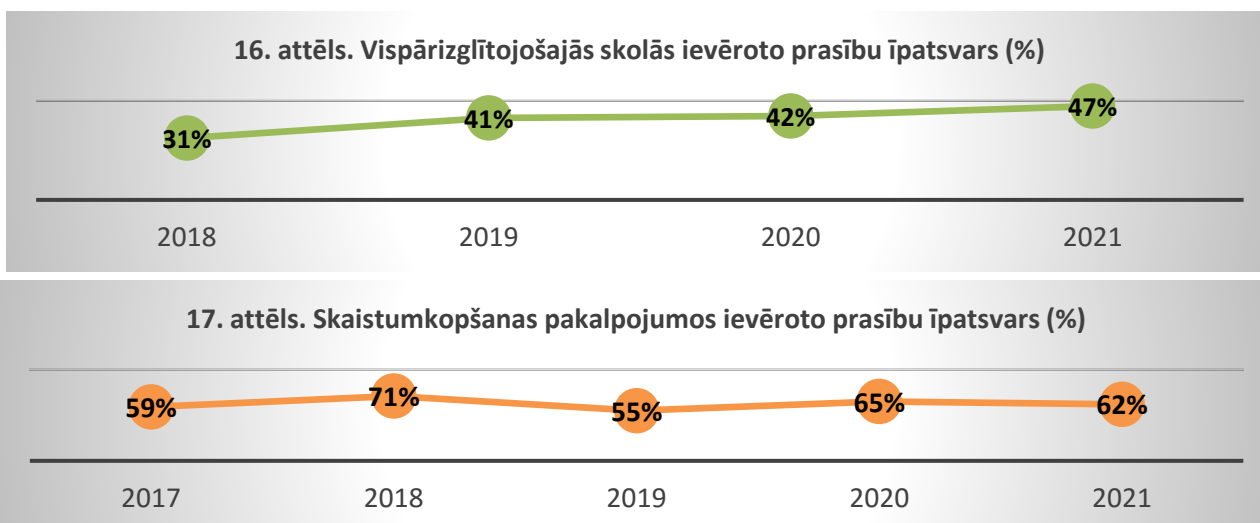
prasību ievērošanu, kā arī nebija nodrošināta aizsargbarjera starp meistaru un klientu nagu kopšanas pakalpojumu.

PLĀNVEIDA UZRAUDZĪBA PAAUGSTINĀTA RISKA SUBJEKTOS

Lai nepieļautu infekciju slimību izplatīšanos kolektīvā (PII un vispārizglītojošās skolās, bērnu nometnēs, dienesta viesnīcās, sociālās aprūpes centros) un veicinātu patērētāju veselībai drošu pakalpojumu sniegšanu (piemēram, skaistumkopšanas, peldbaseinu un pirts pakalpojumi), tiek veikta gan regulāra plānveida uzraudzība, gan saņemot iesniegumus un epidemiologu ziņojumus par grupveida saslimšanas gadījumiem (piemēram, rotavīrusa infekcijas, izņemot Covid-19).

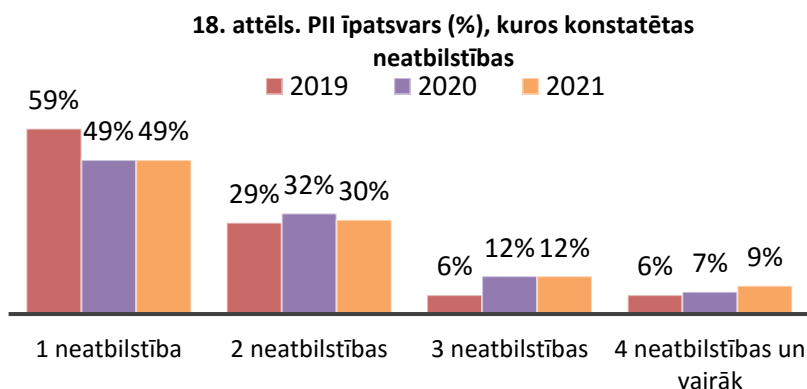
Lielākoties konstatētas neatbilstības, kas būtiski neietekmē pakalpojuma drošumu un nerada riskus pakalpojumu saņēmēju veselībai. Netika konstatēti higiēnas prasību pārkāpumi, kas potenciāli var īstenoties ar klientu veselības apdraudējumu un būtiski ietekmēt pakalpojuma drošumu. Inspekcija kontroles laikā uzdod noteiktu termiņu, kura laikā objektiem jānovērš attiecīgās neatbilstības, nepieciešamības gadījumā izsakot brīdinājumu par darbības apturēšanu vai apturot objekta darbību uz laiku.

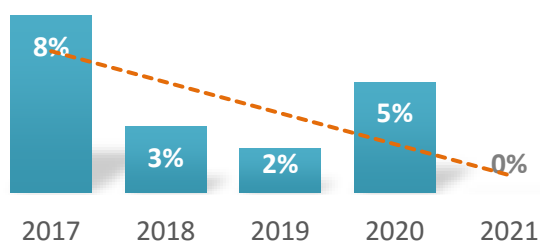
2021. gadā Inspekcija veica 239 plānveida kontroles PII. Lielākajā daļā PII konstatētas tikai viena vai divas neatbilstības. Pirmkārt, tas ir nepietiekošs sanitāro ierīču skaits (izlietnes un klozetpodi) un nolietojusies telpu apdare (plaisas, caurumi, nolupusi krāsa un apmetums, pelējums, rūsa). Otrkārt, konstatēti pārkāpumi attiecībā uz dažādas dokumentācijas izstrādi (piemēram, attiecībā uz iekšējās kārtības noteikumiem) un tās uzglabāšanu kontrolējošai institūcijai pieejamā vietā.

Inspekcija veica 249 plānveida kontroles vispārīzglītojošajās skolās, no kurām 53 % gadījumu konstatētas tādas neatbilstības, kas būtiski neietekmē bērnu attīstībai optimālu vidi un nerada riskus bērnu veselībai. Biežāk konstatēto problēmu risinājums kā, piemēram, ventilācijas un karstā ūdens apgādes ierīkošana, vispārīzglītojošajās skolās primāri ir saistīts ar finansējumu.

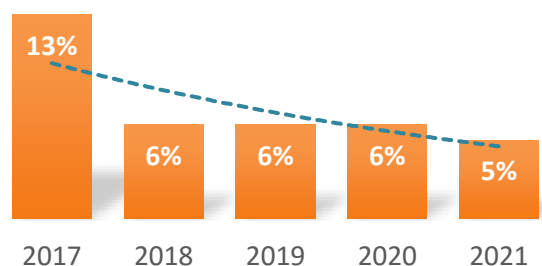

Konstatēto neatbilstību dinamika lietoto darba piederumu apstrādē

19. attēls. Tetovēšanas mikropigmentācijas un pīrsinga pakalpojumu sniegšanas vietās

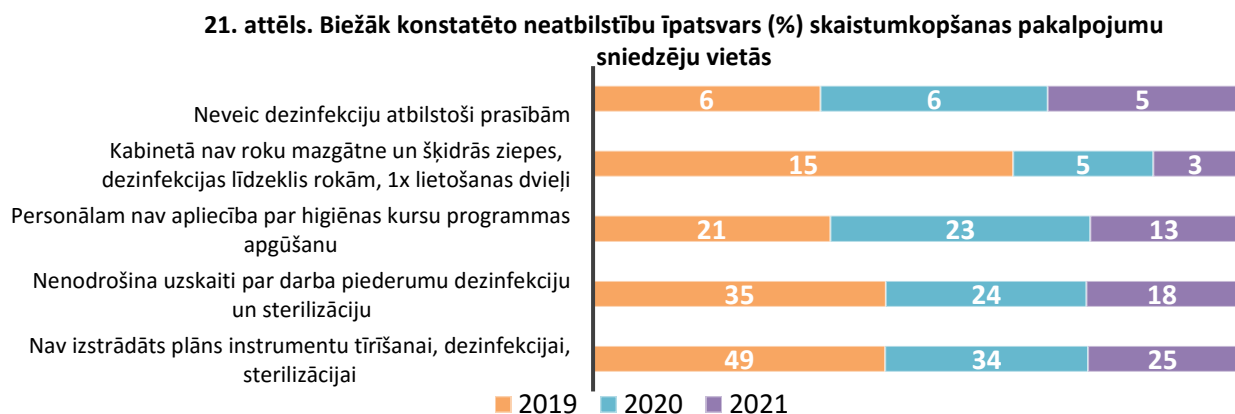

20. attēls. Frizētavās, kosmētiskajos un manikīra, pedikīra kabinetos

Plānveidā kontrolēta 181 skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vieta – skaistumkopšanas saloni, frizētavas, kosmētiskie kabineti, tetovēšanas, mikropigmentācijas un pīrsinga pakalpojumu sniedzēji.

Kopumā 38 % skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vietās konstatētas neatbilstības, tomēr tās būtiski neietekmē pakalpojuma drošumu un nerada riskus pakalpojumu saņēmēju veselībai. Skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vietās 2021. gadā nav vērojams konstatēto neatbilstību pieaugums, bet gan pakāpenisks neatbilstību samazinājums.

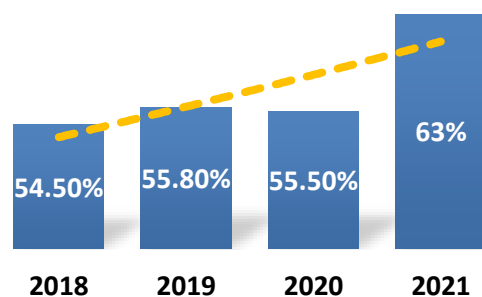

DZERAMĀ ŪDENS UZRAUDZĪBA

2021. gadā Inspekcija veica 311 plānveida kontroles centralizētajās ūdensapgādes sistēmās (ŪAS), aptverot 24,5 % no visām Latvijas publiskajām ūdensapgādes sistēmām.

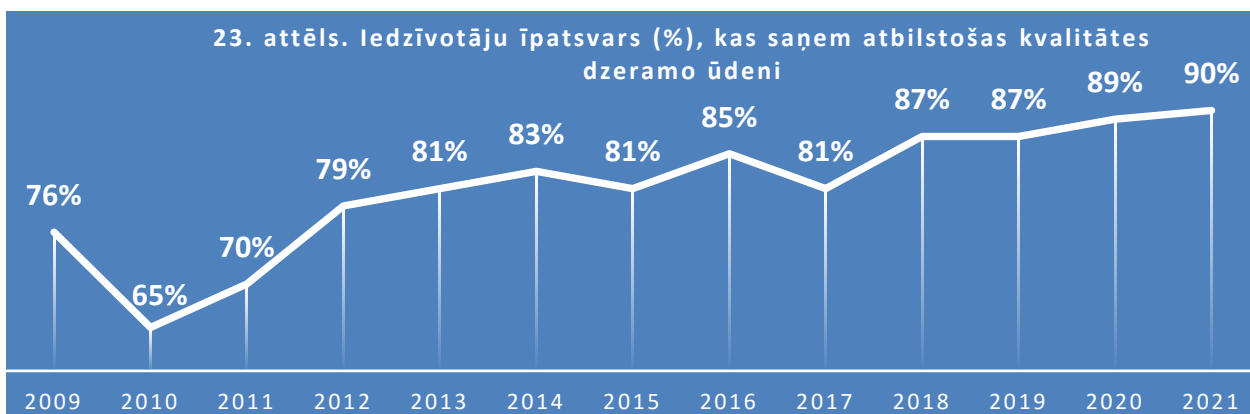
Biežāk konstatētas neatbilstības ir saistītas ar dzeramā ūdens kvalitātes indikatorrādītāju (dzelzs, mangāns u.c. rādītāji, kas dabiski augstās koncentrācijas atrodas Latvijas pazemes ūdeņos) neatbilstību normatīviem un līdz ar to liecina par nepietiekamu dzeramā ūdens attīrīšanu tā sagatavošanas procesā, kā arī ar nepilnīgi veiktiem preventīviem pasākumiem, t.sk. profilaktiskās dezinfekcijas prasību izpildes neatbilstības un stingrā režīma aizsargjoslu prasību neievērošana, kas pastarpināti var ietekmēt dzeramā ūdens kvalitāti, bet nerada tūlītējus draudus sabiedrības veselībai.

22. attēls. ŪAS atbilstība prasībām (%)

Saņemti un izskatīti 27 SPKC ziņojumi par legionelozes gadījumu epidemioloģisko izmeklēšanu (2020. – 23; 2019. un 2018. gadā – 28). Inspekcijas kompetences ietvaros uzraudzīta noslēguma dezinfekcijas pasākumu, ko veic ēkas apsaimniekotājs, izpilde un efektivitāte. Visos gadījumos apsaimniekotājs nodrošinājis nepieciešamos dezinfekcijas pasākumus.

Auditmonitoringa ietvaros dzeramā ūdens kvalitāte pārbaudīta 127 ŪAS; laboratoriski izmeklēto dzeramā ūdens paraugu neatbilstība pēc ķīmiskās kvalitātes rādītājiem konstatēta 12,8 % paraugu, bet pēc kopējiem mikrobioloģiskās kvalitātes rādītājiem – 2,3 % paraugu.

Vērtējot dzeramā ūdens kvalitātes dinamiku ilgākā laika periodā, ūdens kvalitāte ir pakāpeniski uzlabojusies, īstenojot ūdensapgādes infrastruktūras modernizācijas pasākumus un paplašinot jaunu pieslēgumu iespējas iedzīvotājiem.

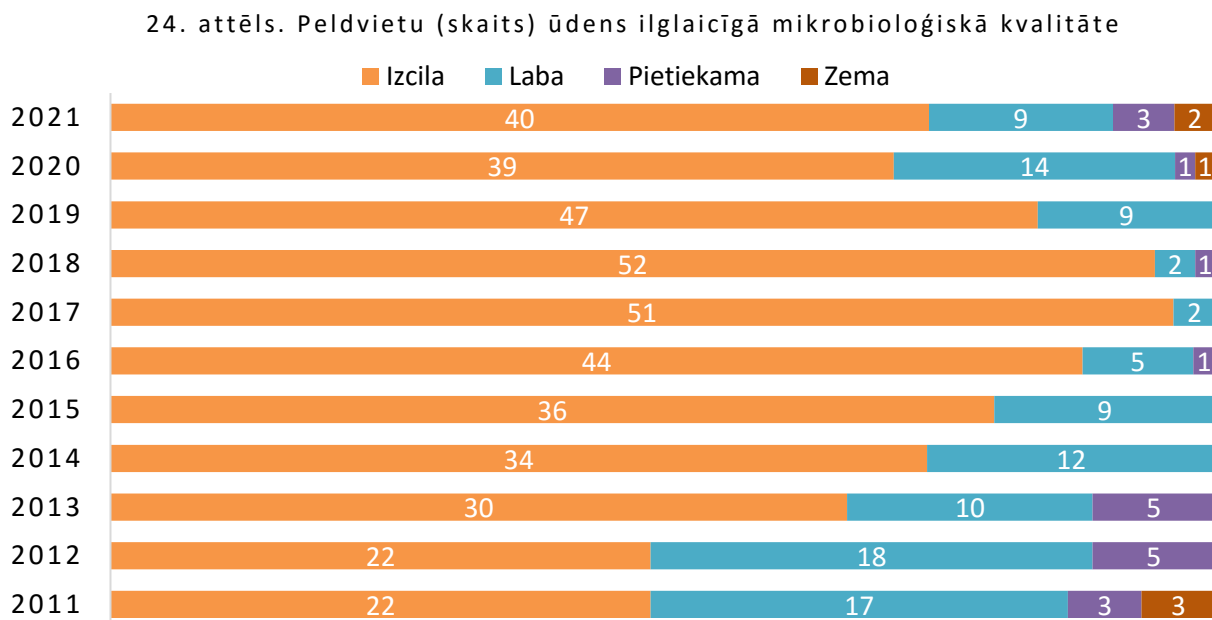
2021. gadā uzsākta metodikas izstrāde mazo ŪAS (kas piegādā ūdeni vidēji līdz 100 m³ diennaktī) tematiskajām kontrolēm, lai noskaidrotu cēloņus, kas traucē nodrošināt atbilstošas kvalitātes ūdens piegādi iedzīvotājiem. Darbu paredzēts pabeigt 2022. gadā.

Pēc pieprasījuma 2021. gadā Inspekcija sagatavoja detalizētus dzeramā ūdens kvalitātes datus reģionu, kā arī vairāku atsevišķu pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas vajadzībām.

PELDŪDENS UZRAUDZĪBA

2021. gadā peldūdens monitorings veikts 57 oficiālajās peldvietās. Oficiālo peldvietu sarakstā no jauna iekļauta Lielupes peldvieta "Priedaine" Jūrmalā, bet no peldvietu saraksta pēc pašvaldības ierosinājuma svītrotā viena no divām Saulkrastu peldvietām Rīgas jūras līcī – peldvieta "Rūķīši".

[Peldvietu ūdens analīžu rezultāti](#) publicēti Inspekcijas tīmekļvietnē.

Pēc peldvietu ilglaicīgās mikrobioloģiskās ūdens kvalitātes novērtēšanas kritērijiem, 2021. gadā divās peldvietās ūdens kvalitāte novērtēta kā zema. Minētās peldvietas ir upju peldvietas Daugavā

“Rumbula” Rīgā, kā arī Lielupes “Pasta salas peldvieta” Jelgavā. Pašvaldībās rosināts, sadarbībā ar Inspekciju, veikt pasākumus peldvietu kvalitāti ietekmējošo faktoru noskaidrošanā un novēršanā, lai sasniegtu vismaz pietiekamu ūdens kvalitāti.

CITU VIDES VESELĪBAS FAKTORU UZRAUDZĪBA

2021. gadā Inspekcija turpināja piedalīties ES biomonitoringa projektā HBM4EU, tās ekspertam koordinējot vienas no projekta ietvaros identificēto prioritāro ķīmisko vielu – **aprotisko šķīdinātāju** darbus projektā.

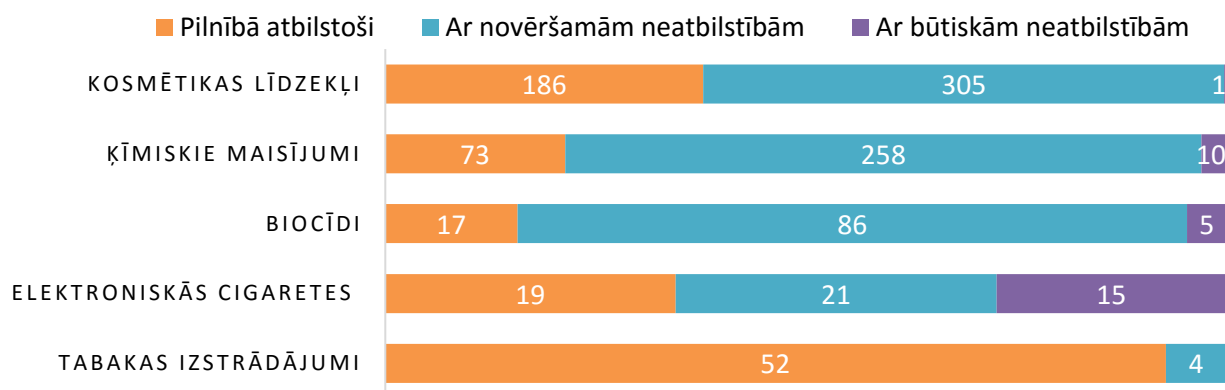
Aprotiskie šķīdinātāji (piemēram, dihlormetāns (DCM), tetrahidrofurāns (THF), etilacetāts un acetons) tiek uzskatīti par reprotoksiskām vielām, kas var būt kaitīgas reproduktīvajai sistēmai (dzimumsistēmai). Šo šķīdinātāju ietekme ir zināma darba vidē, bet nav veikti pētījumi par to izmantojamību ikdienā lietojamās precēs, kā piemēram, sadzīves ķīmijā un kosmētikā, kā arī ir nepietiekama informācija par šķīdinātāju metabolītiem (sadališanās blakus produktiem) un veselības traucējumiem dažādām mērķa grupām.

- Inspekcija piedalījās VARAM darba grupā par iedzīvotāju iesniegto iniciatīvu aizliegt lietot pesticīdus apdzīvoto lauku māju tuvumā, lai izstrādātu iespējamus risinājumus augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas nelabvēlīgās ietekmes ierobežošanai un lai nodrošinātu vides un sabiedrības veselības aizsardzību, tajā pašā laikā ņemot vērā arī lauksaimniecības attīstības vajadzības.
- Inspekcija nodrošināja pārstāvniecību ECHA Riska novērtēšanas komitejā (RAC), atbildot par trihloroetilēna, 1,2-dihloroetāna un hromskābes lietošanas atļaujas pieteikumu izvērtēšanu, ko bija iesnieguši vairāki ES dalībvalstīs strādājošie rūpniecības uzņēmumi.
- Inspekcija iesaistījās radiācijas ārkārtas situāciju pārvaldības darba grupā VVD Radiācijas drošības centra vadībā, sniedzot priekšlikumus starpinstitutionālās sadarbības algoritmu precizēšanai valsts vai reģionāla mēroga radiācijas avārijas gadījumā, kā arī pilnveidojot nacionālos normatīvos aktus par sagatavotību radiācijas avārijām un rīcību šādu avāriju gadījumā.
- Inspekcija sniedza priekšlikumus par satiksmes un saimnieciskās darbības radītā trokšņa ierobežošanu, pilnveidojot nacionālo NA bāzi trokšņa pārvaldībai, kā arī iesaistījās gaisa kvalitātes jautājumu risināšanā, sniedzot priekšlikumus Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021. – 2025. gadam izstrādes gaitā.
- 2021. gadā Inspekcija piedalījās arī ārkārtas situācijas pārvaldībā saistībā ar no notekūdeņu dūņu lauka “Križi” vidē noplūdušajām dūņām un to ietekmes uz cilvēku veselību izvērtējumu Augšdaugavas novadā, sniedzot ieteikumus turpmākai rīcībai.

PRODUKTU UZRAUDZĪBA

2021. gadā veiktas 194 kontroles uzņēmumos visā Latvijas teritorijā, tostarp 40 (21 %) attālinātas kontroles sakarā ar noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai. Kopumā pārbaudīti 1052 produkti. Produktiem, kuriem konstatētas būtiskas neatbilstības, piemērots tirdzniecības aizliegums.

25. attēls. Produktu atbilstība prasībām 2021.gadā

Kosmētikas līdzekļi. Galvenokārt konstatētas neatbilstības, kurām nav būtiskas ietekmes uz kosmētikas līdzekļu drošumu un kuras komersantam uzdots novērst, piemēram, marķējumā nav norādīta atbildīgā persona vai izcelsmes valsts; nepilnīgs sastāvdaļu saraksts; apgalvojumi par kosmētikas līdzekļa īpašībām, kuras nav dokumentāri pamatotas; norādīti teksti un attēli, kas kosmētikas līdzeklim piedēvē antibakteriālas īpašības u.c. Tirdzniecības aizliegums piemērots vienam kosmētikas līdzeklim, kura sastāvā konstatēts konservants (Methylisothiazolinone), kas aizliegts nenoskalojamos kosmētikas līdzekļos.

Ķīmiskie maisījumi. Kontrolei prioritāri atlasīti maisījumi, kas klasificēti kā bīstami (399 jeb 89 %), jo šie maisījumi neatbilstības gadījumā var radīt lielāku risku patērētāju veselībai. 241 no pārbaudītajiem bīstamajiem ķīmiskajiem maisījumiem marķējumā bija nepilnīgi vai nekorekti

norādīta informācija par iespējamiem riskiem veselībai, kas ir jānorāda ar bīstamības apzīmējumiem un ar vienu vai vairākām piktogrammām. Sešu ķīmisko maisījumu marķējumā vispār nebija norādīts signālvārds, kas norāda uz bīstamības relatīvo līmeni.

Aizliegta 14 bīstamu ķīmisko maisījumu tirdzniecība, kuru iepakojums nebija nodrošināts ar taustāmo bīstamības brīdinājuma zīmi vai marķējumā valstī valodā nav atbilstoši norādīta informācija par bīstamību – nav signālvārds, bīstamības apzīmējumi un drošības prasību apzīmējumi.

Uzmanību (Warning)

Bīstami (Danger)

uzmanību,
brīdinājums

bīstami, briesmas,
draudi

zemāka bīstamība

augstāka bīstamība

Biocīdi. Prioritāri pārbaudēm izvēlējās dezinfekcijas līdzekļus (78 % no pārbaudītajiem), sakarā ar paaugstinātu to piedāvājumu tirgū. Galvenokārt, konstatētas neatbilstības, kuras komersantam uzdots novērst: marķējumā nav norādīts derīguma termiņš, partijas numurs, inventarizācijas numurs, katras aktīvās vielas identitāte un tās koncentrācija.

Līdz neatbilstību novēršanai aizliegta piecu biocīdu tirdzniecība, diviem no tiem kontroles laikā aktīvām vielām nav iespējams identificēt ražotāju un pārliecināties, ka ražotājs ir iekļauts ECHA sarakstā; diviem nav veikta biocīda reģistrācija LVGMC, nav saņemts un marķējumā norādīts inventarizācijas numurs, viens neatbilst vispārējām prasībām ķīmiskiem maisījumiem.

Tabakas izstrādājumi. Neatbilstība konstatēta četriem pārbaudītajiem tabakas izstrādājumiem vienā uzņēmumā, jo kontroles laikā Inspekcijā netika saņemta informācija par konkrētajā gadā izmantoto tabakas izstrādājumu kombinēto brīdinājumu komplektu.

Elektroniskās cigaretes. 15 elektronisko cigarešu zīmolu tirdzniecībā konstatētas būtiskas neatbilstības – nav marķējums latviešu valodā vai EU-CEG nav iesniegta informācija par sastāvu, un to tirdzniecība apturēta. Analizējot vienotajā datu ievades portālā EU-CEG iesniegtos datus, 27 elektronisko cigarešu un to uzpildes flakonu šķidrumu sastāvā konstatētas kancerogēnas, mutagēnas un reproduktīvo sistēmu ietekmējošas vielas (KMR). Iesniedzēji informēti par neatbilstību, informācija par tirdzniecības pārtraukšanu nosūtīta komersantiem, kas nodarbojas ar elektronisko cigarešu tirdzniecību.

Laboratoriskie pārbaudes:

12 kosmētiskie līdzekļi uz mikrobioloģisko tīrību

- visi paraugi atbilda mikrobioloģiskiem tīrības kritērijiem

12 ķīmiskie maisījumi

- diviem paraugiem konstatētas neatbilstības pH līmeņa noteikšanā

45 cigarešu veidi nikotīna, darvas un oglekļa monoksīda emisiju līmeņu pārbaudei

- neatbilstības netika konstatētas

12 elektronisko cigarešu šķidrumi uz nikotīna koncentrāciju

- neatbilstības netika konstatētas

“PILNA PLAUKTA” KONTROLES LIELĀKAJOS MAZUMTIRDZNIECĪBAS TĪKLOS

2021. gadā, turpinot tematiskās kontroles „pilns plaukts”, pārbaudīta atbilstība tādām pandēmijas apstākļos patērētāju īpaši pieprasītām precēm kā **roku un virsmu dezinfekcijas līdzekļi** un **kosmētikas gēli roku tīrīšanai**. Lielākajos mazumtirdzniecības veikalos Rīgā kopumā 12 kontrolēs pārbaudītas visas veikala sortimentā esošās minēto veidu preces. Tematisko kontroļu laikā pievērsta pastiprināta uzmanība, vai apgalvojumi marķējumā ir pamatoti un norādīta visa obligātā informācija.

Visiem septiņos lielveikalos pārbaudītajiem 43 dezinfekcijas līdzekļiem **sastāvā izmantotas tikai biocīdos atļautas aktīvās vielas**, norādītas arī ziņas par piesardzības pasākumiem lietošanas laikā. Konstatēts, ka visbiežāk kā pirmā aktīvā viela sastāvā nosaukts etanols, t.i. 67 % gadījumu.

Komersantiem uzdots novērst atsevišķas neatbilstības 21 no kontrolētajiem dezinfekcijas līdzekļiem, piemēram, ja nav norādīta aktīvās vielas koncentrācija, biocīda derīguma termiņš, partijas numurs vai LVGMC piešķirtais atļaujas numurs.

Neatbilstību īpatsvars ir līdzīgs Latvijā ražotajiem (75 % pārbaudīto), ar citās ES dalībvalstīs (9 %) un ārpus ES (16 %) ražotajiem dezinfekcijas līdzekļiem.

Pārbaudot kosmētikas līdzekļus, kas ir gēli roku tīrīšanai, konstatēts, ka nav ievēroti EK ieteikumi un sešos gadījumos no 16 marķējuma ir norādīta informācija par etanola koncentrāciju produktā. Šāda norāde maldina patērētājus par produkta funkcijām, jo rada iespaidu par dezinficējošu iedarbību, kas piemīt biocīdiem nevis kosmētikas līdzekļiem.

REGISTRI

VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMU EKSPORTS

No 09.07.2021. Inspekcija izsniedz *Atļaujas medicīnas tūrisma pakalpojumiem*.

MK 2021. gada 28. septembra noteikumu Nr. 662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid–19 infekcijas izplatības ierobežošanai” (Noteikumi Nr. 662) 146. punktā noteikts, ka aizliegta ieceļošana Latvijas Republikā no augsta riska valstīm, kas nav ES un EEZ valstis, Šveices Konfederācija un Apvienotā Karaliste, ja personai nav vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta un no īpaši augsta riska valstīm.

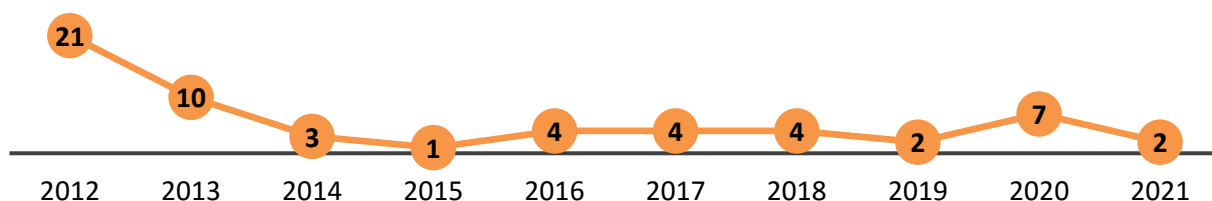
Atbilstoši Noteikumu Nr. 662 168.7 un 168.8. apakšpunktos norādītajam Noteikumu Nr. 662 146. punktā minētais aizliegums, ieceļojot no valstīm, kas nav ES un EEZ valsts, Šveices Konfederācija un Apvienotā Karaliste, neattiecas uz:

ārzemniekiem, kuru ierašanos Latvijā ārstēšanas (diagnostikas un terapijas) pakalpojuma saņemšanai veselības tūrisma ietvaros ir saskaņojusi Inspekcija, ja minētā pakalpojuma saņemšana atbilst humāniem apsvērumiem vai neatliekamai vajadzībai; medicīnas pakalpojumu saņemošās personas pavadošo personu, ja pavadošās personas nepieciešamību ir noteikusi ārstniecības iestāde vai persona pavada bērnu un tās ierašanos pavadošās personas statusā ir saskaņojusi Inspekcija.

Līdz 31.12.2021. veselības aprūpes eksporta pakalpojumu sarakstā iekļautas 58 ārstniecības iestādes. 2021. gadā no 21 ĀI saņemti 60 atļauju pieprasījumi un izsniegtas 22 atļaujas veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanai medicīnas tūrisma ietvaros, kā arī sniegti 38 atteikumi.

26. attēls. Veselības aprūpes eksporta sarakstā iekļautās iestādes

2021. gadā Veselības inspekcija ir aktualizējusi un izvietojusi interneta vietnē sadaļu [Par veselības aprūpes eksporta pakalpojumiem](#), kurā informācija pieejama arī [angļu](#) un [krievu](#) valodā.

II. PRIORITĀTE: EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANA VESELĪBAS NOZARES UZRAUDZĪBĀ

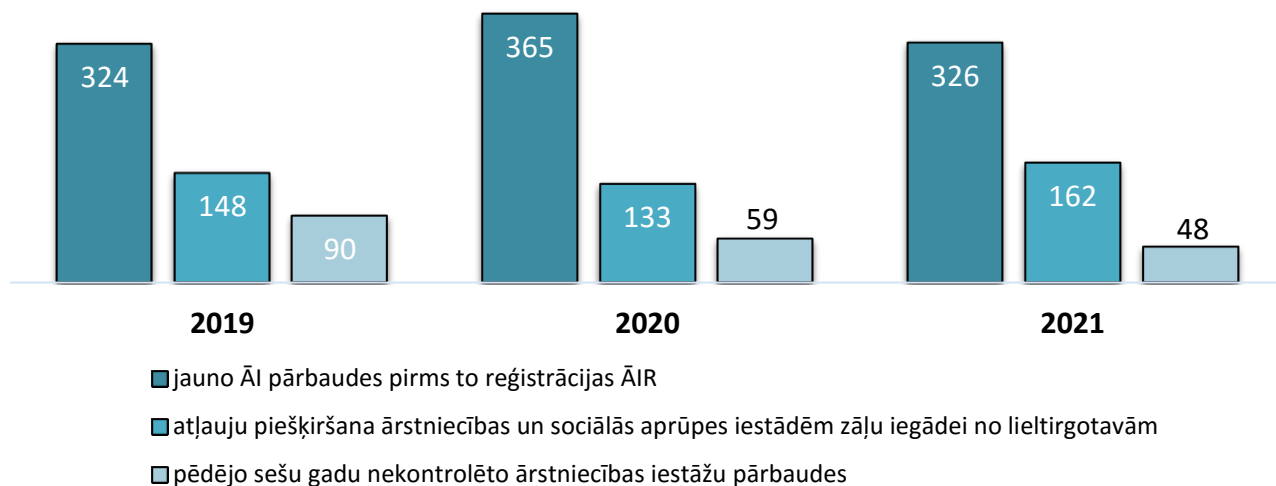
VESELĪBAS APRŪPE

PLĀNVEIDA PĀRBAUDES VESELĪBAS APRŪPES JOMĀ

2021. gadā (uz 01.01.2021.) Inspekcijas uzraudzībā atradās 3995 ĀI. Balstoties uz riska novērtējumu, gada laikā veiktas 464 plānveida pārbaudes. Prioritāri Inspekcija pārbauda:

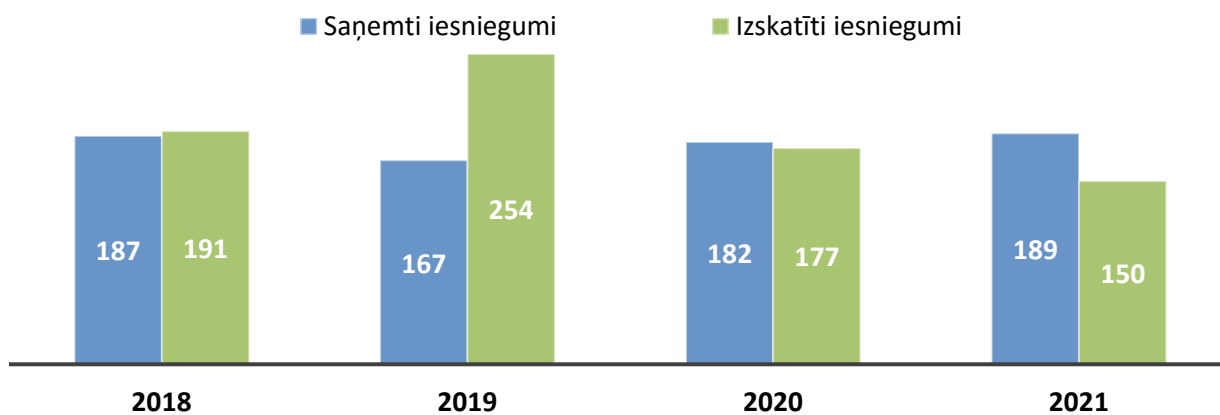
- jaunās ĀI pirms to reģistrācijas ĀIR;
- ĀI un SAC pirms atļauju piešķiršanas zāļu iegādei no lieltirgotavām;
- pēdējo sešu gadu laikā nekontrolētās ĀI.

27. attēls. Ārstniecības iestāžu uzraudzība 2019. - 2021. gadā

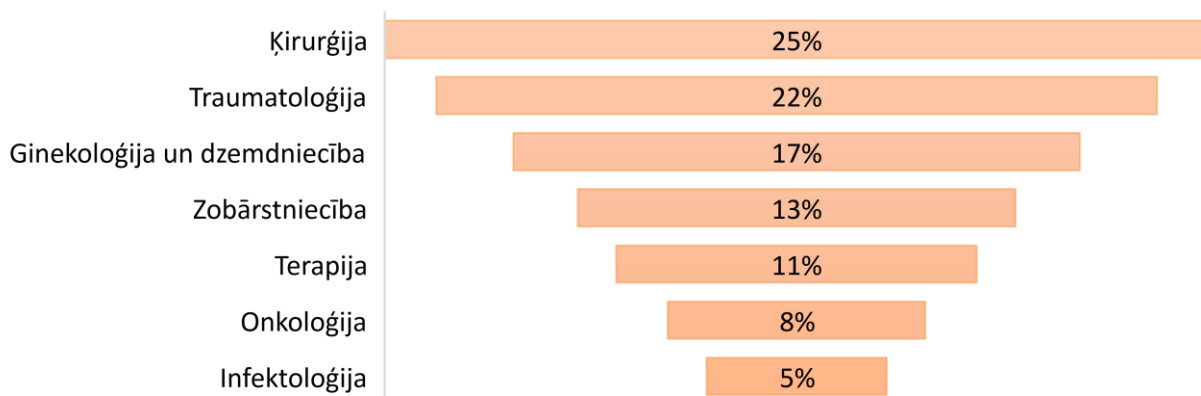

ĀRSTNIECĪBAS RISKU FONDA DARBĪBA

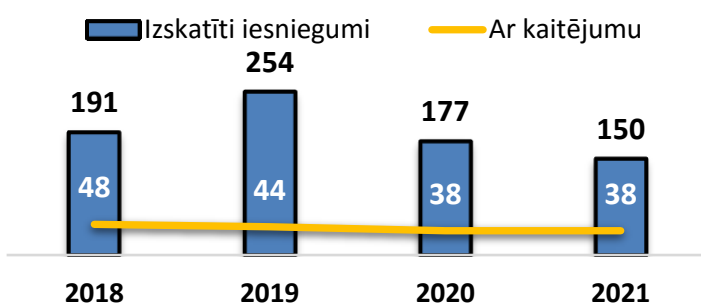
28. attēls. ĀRF iesniegumu dinamika

29. attēls. ĀRF iesniegumu biežāk pārstāvētās jomas

30. attēls. ĀRF izskatītie iesniegumi ar kaitējumu

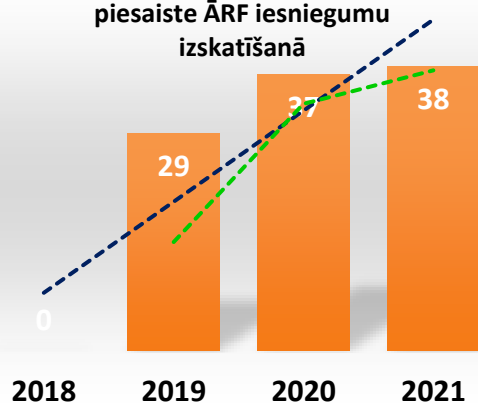

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, proporcionāli kopējam ekspertīzē izskatītajam gadījumu skaitam pieaudzis to gadījumu skaits, kurā konstatēta kaitējuma esība (no 21 % gadījumu ar noteiktu kaitējumu 2020. gadā uz 25 % - 2021. gadā).

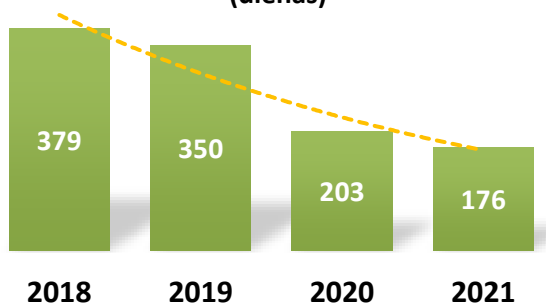
Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, uzlabots vidējais ekspertīzes veikšanas laiks (vidēji 176 dienas), samazinot minēto rādītāju par 13 % jeb vidēji 27 dienām.

Inspekcija no 2021. gadā ekspertīzē izskatītajiem 150 iesniegumiem Ārstniecības riska fondam (ĀRF) kaitējuma esību pacienta veselībai vai dzīvībai noteica 38 gadījumos. Noteiktā kaitējuma apmērs svārstījies robežās no 1 % līdz 100 % (viena maksimālā izmaksa).

31. attēls. Ārējo ekspertu (skaits) piesaiste ĀRF iesniegumu izskatīšanā

32. attēls. Vidējais viena ĀRF iesnieguma izskatīšanas ilgums (dienās)

Noslēdzot ekspertīzes, Inspekcija nosūta ĀI, kurās konstatēta kaitējuma esība pacienta veselībai vai dzīvībai, atzinumā izdarītos secinājumus par pacientam nodrošināto ārstniecību un ieteikumus turpmākā darba pilnveidei ar mērķi uzlabot tālāko pacientu aprūpi.

ĀRF darbības pilnveidošana

2021. gadā Inspekcija ĀRF ekspertīžu profesionālo slēdzienu sagatavošanai noslēdza sešus pakalpojumu līgumus un 13 uzņēmuma līgumus ar speciālistiem 13 specialitātēs.

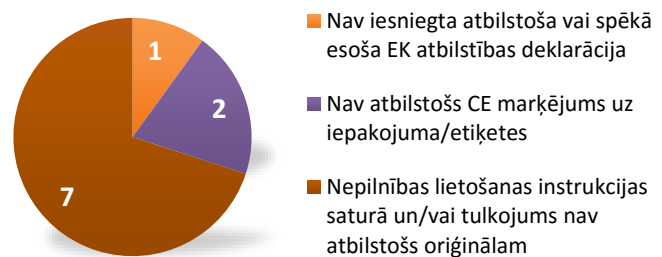
Inspekcija saņēma 50 slēdzienus no piesaistītajiem speciālistiem un profesionālajām ārstu asociācijām. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, proporcionāli kopējam ekspertīzē izskatīto gadījumu skaitam pieaudzis to lietu skaits, kurās piesaistīts ārējais speciālists / profesionālā ārstu organizācija (no 21 % lietu 2020. gadā uz 33 % - 2021. gadā).

MEDICĪNISKO IERĪČU UZRAUDZĪBA PANDĒMIJAS LAIKĀ

Lēmumu pieņemšanai **par medicīnisko ierīču (masku, cimdu, halātu, medicīnisko kombinezonu u.c.) iegādi Covid-19 pandēmijas laikā** Inspekcija:

- precizēja medicīniskās ierīču iepirkumu tehniskās specifikācijas;
- izvērtēja vairāk nekā 25 piedāvājumus valsts iepirkumiem;
- sniedza vairāk nekā 150 konsultācijas un skaidrojumus preču ražotājiem, izplatītājiem un importētājiem, kā arī sagatavoja informatīvus materiālus Inspekcijas tīmekļa vietnei par Regulas 2017/745 prasībām.

33. attēls. Inspekcijas konstatētās neatbilstības IVD medicīnisko ierīču prasību izpildē

Laika posmā no 22.12.2020. līdz 26.02.2021. Inspekcija veica deviņas attālinātas kontroles uzņēmumos, kas Latvijas tirgū piedāvā *in vitro* diagnostikas (IVD) medicīniskās ierīces: **SARS-CoV-2 antivielu un / vai antigēnu ātros testus** (Testi). Kopumā apzināti 12 uzņēmumi.

Pārbaūžu ietvaros Inspekcija izvērtēja Testus, kuri atbilstoši IVD medicīnisko ierīču prasībām tiek klasificēti kategorijā citi jeb *other* un ir paredzēti tikai profesionālai lietošanai veselības aprūpes speciālistiem.

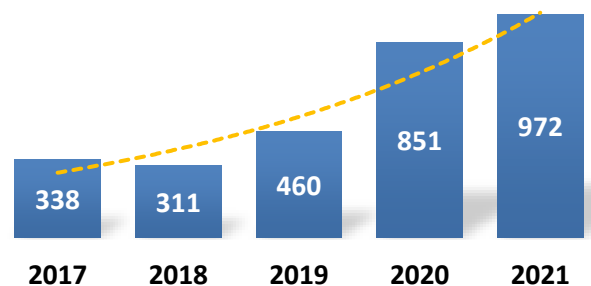
VID MUITAS PĀRVALDES PIEPRASĪJUMI MEDICĪNISKO IERĪČU ATBILSTĪBAS IZVĒRTĒŠANAI

Pamatojoties uz *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.765/2008 par akreditācijas un tirgus uzraudzības prasībām attiecībā uz produktu tirdzniecību*, Inspekcija turpina sadarbību ar VID Muitas pārvaldi, izskatot pieprasījumus medicīnisko ierīču atbilstības izvērtēšanai saskaņā ar drošuma kritērijiem un spēkā esošajām normatīvo aktu prasībām.

Saistībā ar Regulas 2017/745 stāšanos spēkā no 2021. gada 26. maija Inspekcija sniedza skaidrojumus un atzinumus VID Muitas pārvaldei par medicīnisko ierīču importu.

Saistībā ar izsludināto ārkārtējo situāciju Latvijā un ierobežojumiem veikt klātienes kontroles – 25 % pieprasījumu veikta fiziska kontrole. Gadījumos, kad nav precīzi aizpildīta importa deklarācija un ievadot respiratorus, tā vietā norādīta prece “Maskas”, Inspekcija pēc VID pieprasījuma sniedza atzinumu. Ja kontroles rezultātā secināts, ka prece nav medicīniskā ierīce, tad EMDAS sistēmā atzinums netika sniegts ar komentāru “nav medicīniskā ierīce”. Kopā 2021. gadā atzinums netika sniegts 17 muitas importa deklarācijām (~2 %).

34. attēls. Izskatīto VID Muitas pārvaldes pieprasījumu skaits

FARMĀCIJA

MAZINĀTS RISKS SABIEDRĪBAI SAŅEMT NEKVALITĀTĪVAS UN VILTOTAS ZĀLES

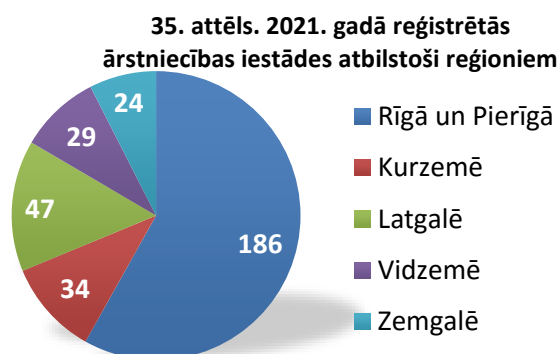
Inspekcija par savu ikdienas neatņemamu uzraudzības sastāvdaļu var minēt zāļu verificācijas pārbaudes zāļu lieltirgotavās, aptiekās u.c., tādējādi nepieļaujot viltotu zāļu izplatīšanu.

Aptiekā, izsniedzot zāles pacientam, viena no galvenajām darbībām ir deaktivizēt zāļu unikālo identifikatoru (2D kodu), kā arī pārliecināties, ka zāļu neskartības pazīme nav bojāta. Inspekcija šādas pārbaudes var veikt ne tikai klātienē, bet arī attālināti Latvijas Zāļu verificācijas sistēmā, iegūstot informāciju, vai aptieka deaktivizē unikālo identifikatoru zālēm, kas ar tādu ir aprīkotas.

Konstatēti atsevišķi farmaceitiskās darbības uzņēmumi, kas nepildīja verificācijas prasības, t.sk. zāles pacientiem izsniegtas nedzēšot 2D kodu, tāpēc **piecām juridiskām personām tika piemērots administratīvais sods**. 2021. gadā izskatītas 18 administratīvā pārkāpuma lietas par zāļu izplatīšanu bez speciālas atļaujas (licences) saņemšanas un zāļu izplatīšanas pārkāpumiem saņemto zāles pasta sūtījumos.

REĢISTRI

ĀRSTNICĪBAS IESTĀŽU, ĀRSTNICĪBAS PEROSNU UN ĀRSTNICĪBAS ATBALSTA PERSONU REĢISTRU UZTURĒŠANA

2021. gada 31. decembrī ĀIR bija 4035 ĀI. Gada laikā reģistrētas 320 jaunas ĀI (tostarp jaunatvērtās filiāles, struktūrvienības, adreses). Galvenokārt, tās bija jaunatvērtās ĢĀ prakses, ārsta speciālista prakses, zobārstniecības iestādes, kā arī 29 pagaidu punkti Covid-19 testu nodošanai.

Reģistrētas 41 739 ĀP. 2021. gadā pirmreizēja reģistrācija veikta 1 987 personām.

3. tabula. Rādītāji par ārstniecības personu reģistru

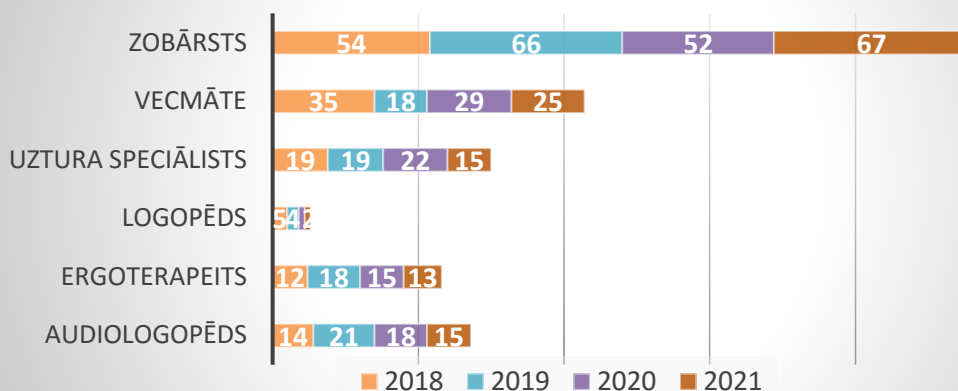
	2021	2020
Pirmreizēja reģistrācija	1987	1999
Absolventi – informācija par izglītību	2214	2294
Pārreģistrācija / automātiskā	9646	4043

Inspekcija tīmekļa vietnē publicēta informācija:

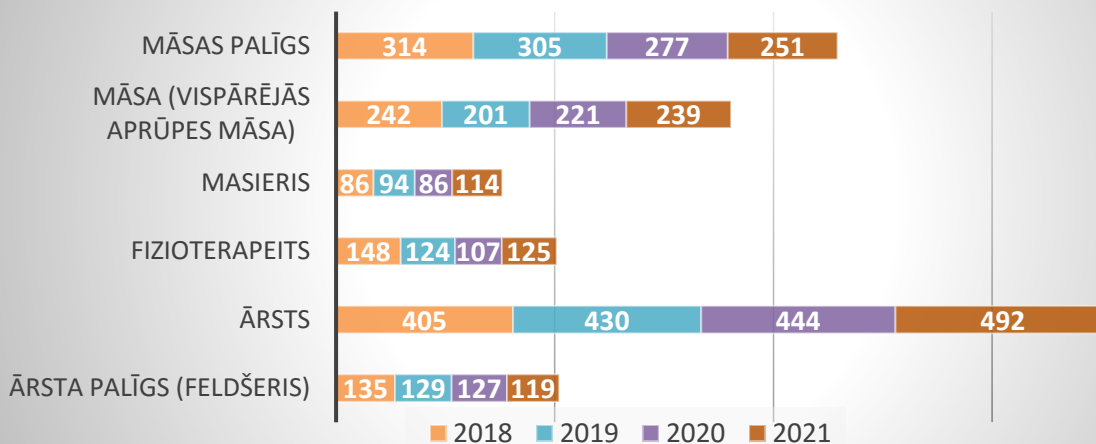
[Par reģistrētām ārstniecības personām](#)

[Par darba vietām un sertifikātiem specialitātē](#)

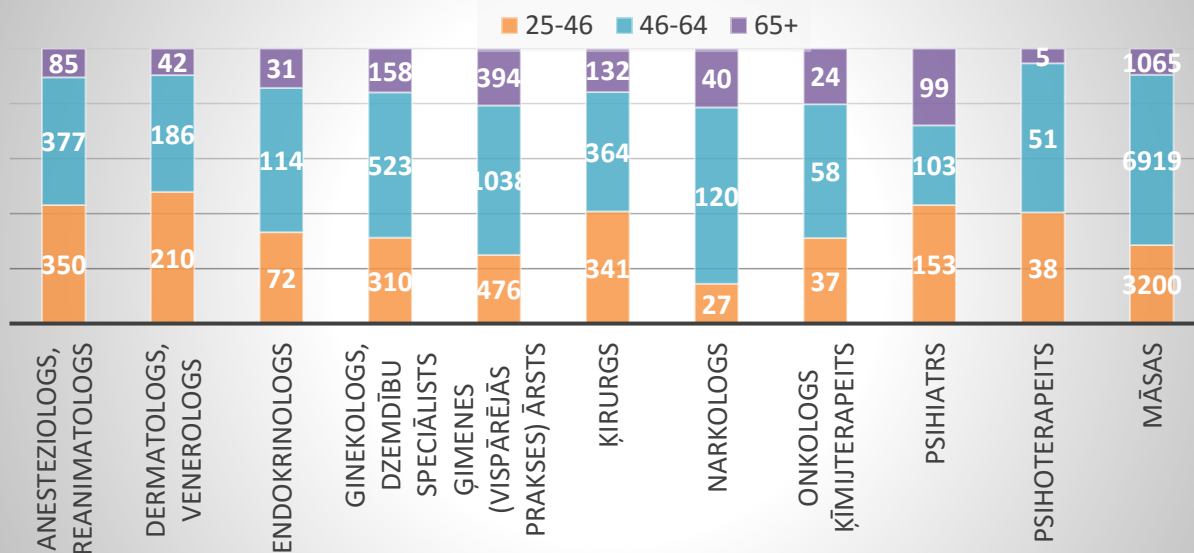
36. attēls. Retāk pirmreizēji reģistrētas ārstniecības personas

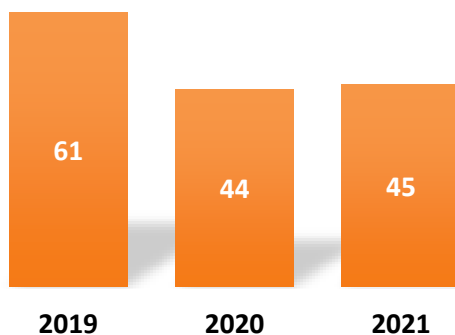
37. attēls. Biežāk pirmreizēji reģistrētas ārstniecības personas

38. attēls. Ārstniecības personu sadalījums atbilstoši vecuma grupām

39. attēls. Izziņas profesionālās kvalifikācijas atzīšanai ārvalstīs

2021. gadā 45 ĀP pēc pieprasījuma izsniegti dokumenti profesionālās darbības uzsākšanai ārvalstīs. 62 % no ĀP bija medicīnas māsas. Visbiežāk ĀP ir vēlējušās uzsākt profesionālo darbību Zviedrijā, Norvēģijā, Īrijā, Šveicē. 2021. gadā astoņām personām profesionālā kvalifikācija bija atzīta par atbilstošu Latvijā noteiktām prasībām. No tām – četras māsas, divi zobārsta asistenti, ārsta palīgs (feldšeris), māsas palīgs. Personas profesionālo kvalifikāciju ieguvušas Krievijā, Īrijā, Apvienotajā Karalistē, Vācijā.

Apkopota un ĀI sniegta informācija par ĀP, kuras gatavas nepieciešamības gadījumā papildus iesaistīties Covid-19 pacientu aprūpē (517 ĀP, t.sk. 200 medicīnas studenti). ĀI atbalstu sniedza 133 personas.

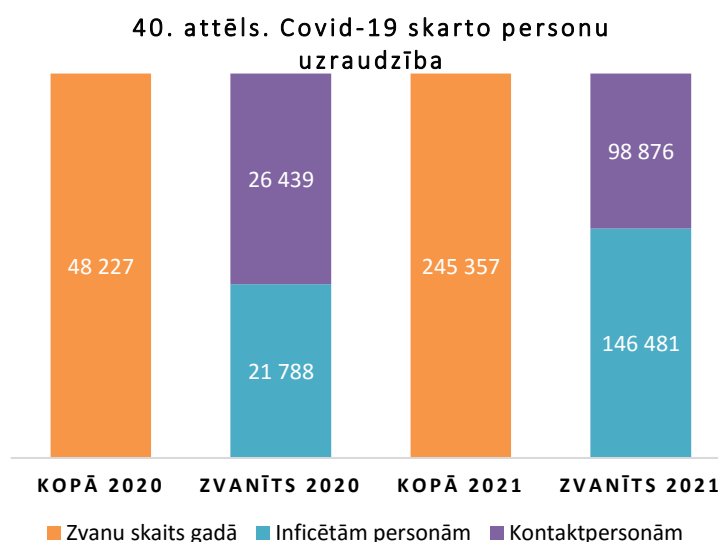
Sniegts atbalsts cilvēkresursu piesaitē Covid-19 ārkārtējās situācijas laikā. E-pastos nosūtīts aicinājums par atbalsta sniegšanu slimnīcām 1330 ĀP (ārstiem, ārstu palīgiem, māsām, māsu palīgiem), kurām beidzies reģistrācijas termiņš reģistrā ne ilgāk kā piecus gadus un kuri ir līdz pensijas vecumam), un 619 ĀP (ārstiem, māsām, ārstu palīgiem), kurām ir tiesības praktizēt, bet nav uzrādīta darba vieta.

III. PRIORITĀTE: POZITĪVA UZRAUDZĪBAS OBJEKTA, IEINTERESĒTO PUŠU, SABIEDRĪBAS PIEREDZE PAR INSPEKCIJAS DARBU, REZULTĀTIEM UN SADARBĪBU

VESELĪBAS APRŪPE

COVID-19 INFEKCIJAS SKARTO PERSONU UZRAUDZĪBA

2021. gadā Inspekcija turpināja 2020. gadā uzsāktu Covid-19 infekcijas skarto personu uzraudzību, sazinoties ar tām telefoniski. Ņemot vērā būtisku Covid-19 infekcijas skarto personu skaita pieaugumu, kā arī Inspekcijas darba izmaiņas atbilstoši epidemioloģiskajai situācijai un valstī noteiktajiem ierobežojumiem, pieauga arī uzraudzības zvanu veikšanā iesaistīto Inspekcijas darbinieku skaits. Augstākas saslimšanas periodā veikti pat vairāk nekā 2500 zvani vienā darba dienā.

Uzraudzības zvanu laikā personas informēja par tām noteikto statusu (inficēta persona / kontaktpersona), statusam atbilstošajiem ierobežojumiem un nepieciešamo komunikāciju ar personai noteikto ārstējošo ārstu.

Gadījumā, ja persona sarunas laikā informēja par būtiskām problēmām saistībā ar ārstniecības personu vai ārstniecības iestādi jautājumos, kas tieši skar Covid-19 infekcijas ierobežošanas un ārstēšanas pasākumus, saņemto informāciju nodeva izskatīšanai attiecīgajai struktūrvienībai, atbilstoši Inspekcijai noteiktajiem uzdevumiem ārstniecības personu un ārstniecības iestāžu uzraudzības jomā.

Savukārt situācijās, ja sarunas laikā radās pamatots ieskaits, ka Covid-19 infekcijas skartā persona, iespējams, neievēro tai noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto, informāciju nodeva VP papildus uzraudzības darbību veikšanai.

FARMĀCIJA

PAŠNOVĒRTĒJUMS MEDICĪNISKO UN VETERINĀRMEDICĪNISKO ZINĀTNISKO PĒTĪJUMU VEIKŠANAS LABORATORIJĀM

Medicīnisko un veterinārmedicīnisko zinātnisko pētījumu veikšanas laboratorijas (t.sk. VRS, VID, VP-kinoloģijas nodaļas)		
Nosūtītas 18 anketas	89 % augstākais iespējamais vērtējums	11 % kāda no prasībām nebija izpildīta un norādīti nepieciešamie uzlabojumi, ieviešanas termiņi, kā arī atbildīgais

Pašnovērtējuma mērķis – novērtēt prasību izpildi par Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru I, II un III sarakstā iekļauto augu, vielu un zāļu izmantošanai medicīniskiem un veterinārmedicīniskiem zinātniskiem pētījumiem, fizikālo un ķīmisko īpašību noteikšanai vai apmācību izmantošanai.

Objektu viedoklis par anketu: *atzinīgi novērtēja iespēju saviem spēkiem un sev ērtā laikā izvērtēt atbilstību normatīvo aktu prasībām, lai apzinātu pozitīvo savā darbībā, pamanītu trūkumus un noteiktu nepieciešamos uzlabojumus, aprakstot veicamās aktivitātes, lai novērstu pamanītās neatbilstības.*

SABIEDRĪBAS VESELĪBA

PAŠNOVĒRTĒJUMS SKAISTUMKOPŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJIEM

Skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzēji			
Nosūtītas 272 anketas	Atpakaļ saņemtas 138 jeb 51 %	37 % atbilst prasībām	14 % konstatētas neatbilstības

Pašnovērtējuma anketa palīdz objektam pārlicināties par higiēnas prasību ievērošanu, vai viss ir nodrošināts jaunā salona/ kabineta darbībai, kā arparedzēta jauna skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas paziņo Inspekcijai par savu darbību, bet kuri vēl nav kontrolēti.

Objektu viedoklis par anketu: *anketa dod iespēju vēlreiz pārlicināties, ka sniedz drošus pakalpojumus un tiek ievērotas normatīvo aktu prasības; ļauj sakārtot dokumentāciju un novērst trūkumus.*

Atgriezeniskā saite nav plānota, izņemot gadījumus, kad ir novērojamas kļūdas prasības izpratnē vai piemērošanā, vai objekta pārstāvis norāda, ka vēlas saņemt Inspekcijas skaidrojumu un palīdzību. Anketēšanas rezultātus izmanto turpmākās uzraudzības plānošanas vajadzībām.

PAŠNOVĒRTĒJUMI KOMERSANTIEM ĶĪMISKO PRODUKTU JOMĀ

Kosmētikas līdzekļu atbildīgajām personām par drošuma dokumentāciju kosmētikas līdzekļiem

☐ Nosūtītas 80 anketas

☐ 54 % uzņēmumu noteikuši uzlabojumu aktivitātes pāsnovērtējuma rezultātā

Elektronisko cigarešu izplatītājiem

☐ Nosūtītas 124 anketas

☐ 56 % uzņēmumu noteikuši uzlabojumu aktivitātes pāsnovērtējuma rezultātā

REKOMENDĀCIJAS „DROŠAI UN VESELĪBAI NEKAITĪGAI MODERNO TEHNOLOĢIJU LIETOŠANAI BĒRNIEM”

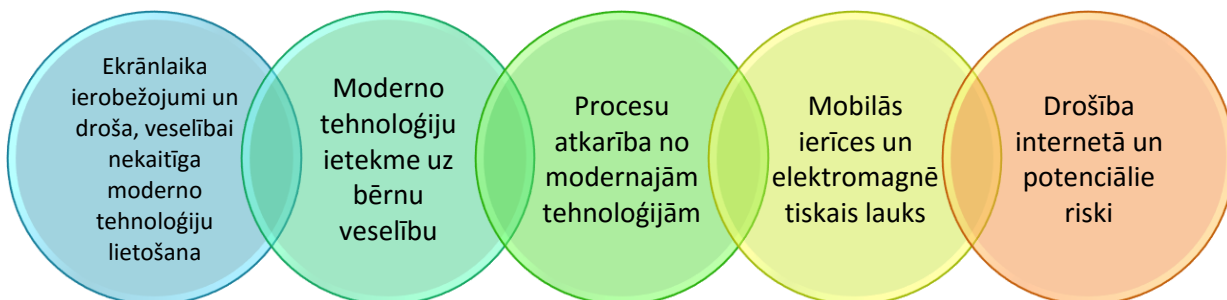
Pamatojoties uz “Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021. – 2027. gadam” projektā ietverto uzdevumu Nr.1.3.11 (“Izstrādāt rekomendācijas drošai un veselībai nekaitīgai moderno tehnoloģiju lietošanai bērniem, iekļaujot ieteikumus bērna vecumam atbilstošam, pie elektroniskās ierīces ekrāna pavadītajam laikam dienā, tai skaitā mācību procesa ietvaros, kā arī ieteikumus vecākiem, pedagogiem un izglītības iestādēm, lai mazinātu iespējamo procesu atkarības attīstības risku”), 2021. gadā Inspekcija uzsāka izstrādāt minētās rekomendācijas. To izstrādei izveidota darba grupa ar pārstāvjiem no IZM, SPKC, VISC, kā arī pārstāvjiem no LU un citiem jomas ekspertiem.

Rekomendāciju mērķis ir veicināt bērnu drošību moderno tehnoloģiju lietošanā, mazinot moderno tehnoloģiju ietekmi uz bērnu veselību un tehnoloģiju radīto apdraudējumu, kā arī veicināt jēgpilnu moderno tehnoloģiju lietošanu bērniem dažādās vecuma grupās.

Rekomendācijas paredzētas izglītības iestādēm un to darbiniekiem, pedagogiem, bērniem, bērnu vecākiem / likumīgajiem pārstāvjiem, kuri ikdienā ir kontaktā ar dažāda vecuma bērniem, sākot no pirmsskolas vecuma līdz pat vidusskolas vecāko klašu izglītojamajiem.

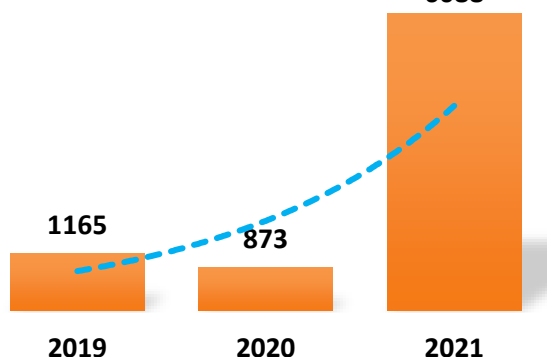
Plānots ka 2022. gada otrajā pusē rekomendācijas tiks publicētas Inspekcijas tīmekļvietnē.

Galvenās rekomendācijās ietvertās tēmas

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA PAR DROŠIEM PAKALPOJUMIEM

41. attēls. Saņemto paziņojumu skaits par darbības uzsākšanu skaistumkopšanā

2021. gadā saņemts lielākais paziņojumu skaits par skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanu, kā rezultātā saimnieciskās darbībās veicēju skaits pieauga divas reizes. Pieaugums skaidrojams ar atbalsta pasākumiem un dīkstāves pabalsta piešķiršanu skaistumkopšanas nozarē strādājošajiem, kuru darbība tika apturēta sakarā ar Covid-19 epidemioloģisko situāciju. Pakalpojuma sniedzēja dīkstāves pabalstu no Valsts ieņēmumu dienesta varēja saņemt, ja bija reģistrējušies Inspekcijas skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzēju sarakstā.

Šobrīd Inspekcijā ir reģistrētas 12 014 aktīvas skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vietas adreses. Inspekcijas tīmekļvietnē ir publicēta [Skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzēju datu bāze](#), lai pakalpojuma saņēmējs varētu pārliecināties par pakalpojuma sniedzēja legālu un atklātu darbību.

PROJEKTA “KOMPLEKSI VESELĪBAS VEICINĀŠANAS UN SLIMĪBU PROFILAKSES PASĀKUMI” AKTIVITĀTE “IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU VIDES KVALITĀTES UN DROŠUMA PĒTĪJUMS”

2017. gada oktobrī Inspekcija sāka īstenot pētījumu ar mērķi izvērtēt Latvijas vispārizglītojošo mācību iestāžu vides kvalitātes svarīgu rādītāju – iekštelpu CO₂ koncentrāciju, veicot objektīvus mērījumus, un sagatavot uz pierādījumiem balstītus ieteikumus izglītības iestāžu iekštelpu gaisa kvalitātes uzlabošanai.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

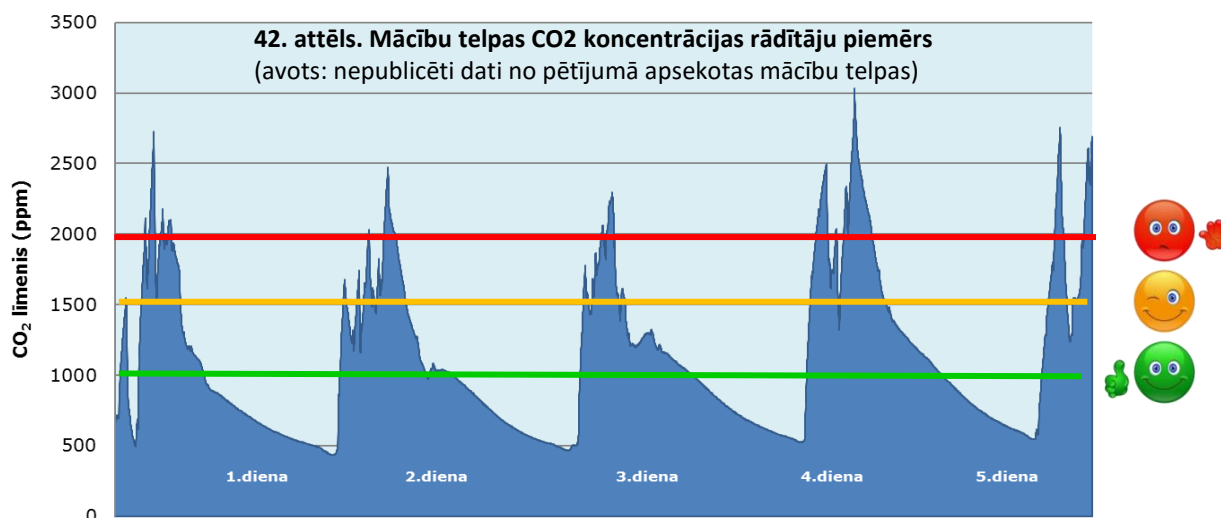

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Izglītības iestādes, kurās notiek pētījums, Inspekcija izvēlas pēc noteiktas atlases metodikas, ņemot vērā aktuālo vispārizglītojošo mācību iestāžu statistiku, aptverot visus Latvijas plānošanas reģionus un apdzīvotās vietas tipus. Mācību gada apkures sezonā (oktobris – marts) mācību telpās (katrā skolā 2–3 kabinetos) izvieto iekštelpu gaisa kvalitātes monitorus. Mērierīces ar vienas minūtes intervālu veic datu ierakstīšanu vienas mācību nedēļas garumā (no pirmdienas līdz piektdienai) katrā skolā, kas piedalās pētījumā, atbilstoši pētījuma īstenošanas grafikam.

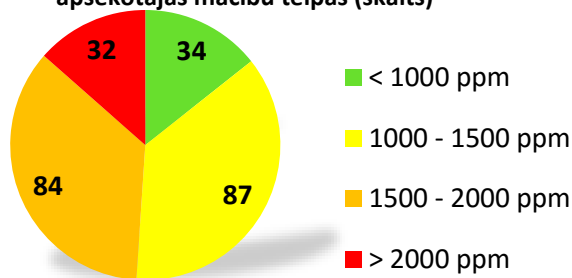

Sarkanā krāsa – virs 2000 ppm – slikta gaisa kvalitāte, **vēdināšana ir steidzami nepieciešama**;
 Dzeltēnā krāsa – <1500< ppm – gaisa kvalitāte pasliktinās, **vēdināšana ir nepieciešama**;
 Zaļā krāsa – līdz 1000 ppm – laba gaisa kvalitāte, **vēdināšana nav steidzama**.

Pētījumā (2017. – 2021. gads) kopumā Inspekcija apsekoja 81 skolu, CO₂ monitorēts 237 mācību telpās.

Salīdzinot iegūtos vidējās CO₂ koncentrācijas rezultātus ar PVO ieteikumu nepārsniegt 1000 ppm līmeni, gūti pierādījumi, ka Latvijas vispārizglītojošajās skolās ieteiktajam līmenim atbilst 14 % (34) mācību telpu.

43. attēls. Vidējā CO₂ koncentrācija pētījumā apsektajās mācību telpās (skaits)

Covid-19 pandēmijas laikā novērotās likumsakarības:

Analizējot apstākļus, kādos 2021. gadā iegūti pētījuma rezultāti, secināts, ka pandēmijas laikā, lai ievērotu epidemioloģiskās drošības prasības:

- viena klase visu mācību dienu uzturējās vienā mācību kabinetā;
- mācību kabinets darba nedēļas laikā bija noslogotāks nekā pirms pandēmijas;
- visbiežāk arī starpbrīžos skolēni nepameta klases telpu.

Lai gan tika ņemtas vērā norādes pastiprināti vēdināt telpas pirms nodarbībām un starpbrīžos, iepriekš minētie apstākļi ietekmēja to, ka

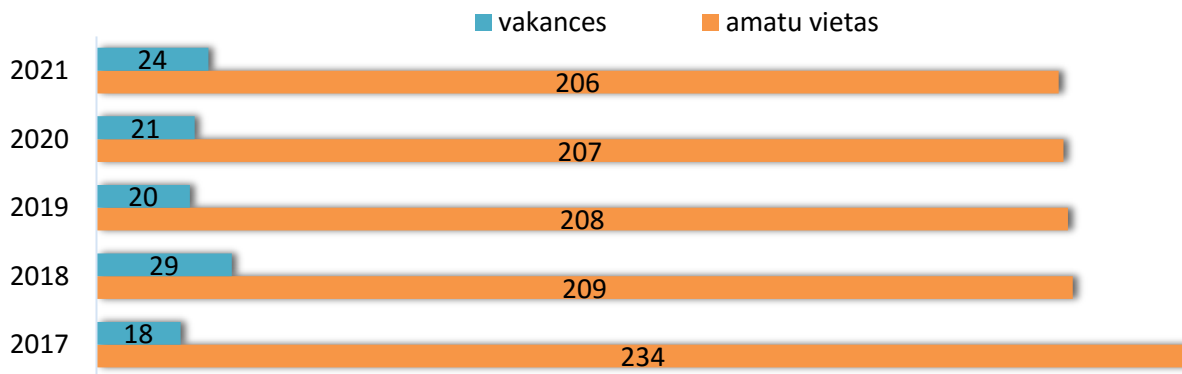
- dabiskās ventilācijas iespējas kabinetos nereti bija apgrūtinātas;
- gaisa apmaiņa telpā ne vienmēr notika pietiekami efektīvi;
- periodam raksturīgi vidējās CO₂ koncentrācijas rādītāji, kas 94 % gadījumu pārsniedza 1000 ppm.

Analizējot iespējas ārkārtas situācijās nodrošināt svaiga gaisa ieplūdi telpās, kurās ilgstoši uzturas izglītojamie, atkārtoti **aktualizējas jautājums par tehnoloģiski kvalitatīvas un modernas mehāniskās ventilācijas nepieciešamību Latvijas izglītības iestāžu telpās.**

IV. PRIORITĀTE: PROFESIONĀLS, MOTIVĒTS, UZ ATTĪSTĪBU ORIENTĒTS DARBINIEKS

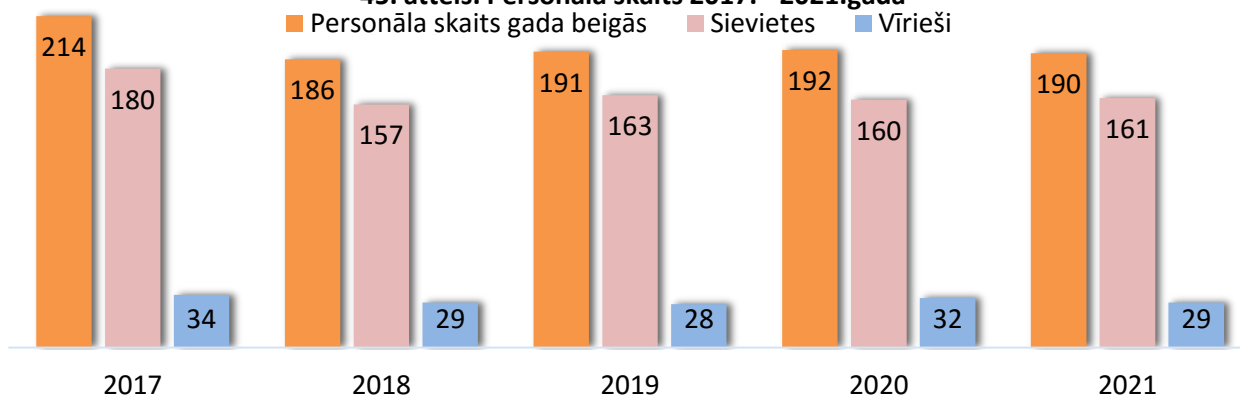
2021. gada 31. decembrī Inspekcijā apstiprinātas 206 amata vietas, no kurām 117 ir ierēdņu amati un 89 – darbinieku amati.

44. attēls. Amata vietas un vakances 2017. - 2021. gadā

2021. gadā darbā pieņemti 24, atbrīvoti 21 darbinieks.

45. attēls. Personāla skaits 2017. - 2021. gadā

2021. gadā darbinieki paaugstināja kvalifikāciju apmācībās, piedaloties 275 ārējosursos un semināros (gan klātienē, gan tiešsaistē). Vadības prasmes 2021. gadā pilnveidojuši 12 struktūrvienību vadītāji.

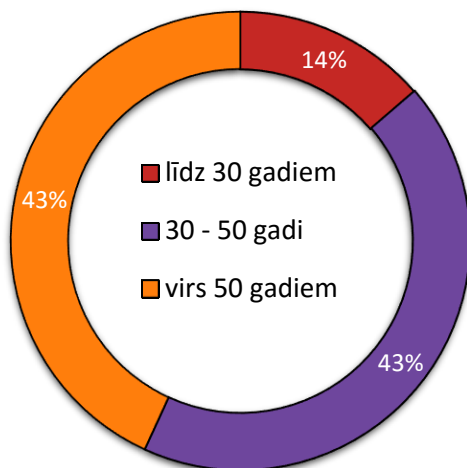
Iekšējās apmācības organizētas sešās dažādās jomās:

- vadības prasmes,
- likumdošanās noteiktās prasmes,
- IT prasmes,
- jauno darbinieku ievadapmācības,
- pieredzes apmaiņa iekšējās apmācībās,
- pašizugsmes / psiholoģiskā atbalsta semināri.

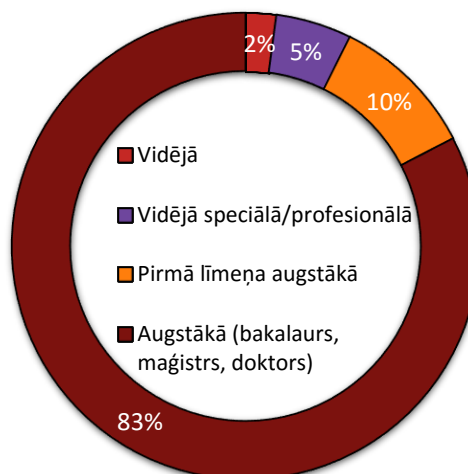
Divreiz gadā (12.05.2021. un 25.08.2021.) organizēta "Jauno darbinieku diena".

Organizēta iepazīstināšana ar Inspekcijas divām praktikantu grupām (potenciālajiem iestādes darbiniekiem).

**46. attēls. Personāla vecums
(2021. gada 31. decembrī)**

47. attēls. Darbinieku izglītība

4. tabula. Personāla ilgtspējas pasākumi

Lojalitāte, vērtību apzināšanās, iniciatīva, iesaistīšanās, komandas gars			
Plānošana (īstais darbinieks īstajā vietā)	Attīstība (apmācība, pieredze)	Aizvietojamība un paaudžu maiņa	Izaugsme (horizontālā un vertikālā)

KLIENTU IZGLĪTOŠANA UN INFORMĒŠANA

- ✚ Izglītojošie materiāli patērētājiem par riskiem sabiedrības veselībai iegādājoties zāles ārpus legālā zāļu tirgus, kā arī prasībām, kas jāievēro saņemot zāles pa pastu, kā arī zāļu lieltirgotavām, atgādinot par zāļu verifikācijas (autentiskuma pārbaudes) kārtību un pienākumiem, kas koncentrētā veidā vērš uzmanību uz ikdienā obligāti veicamajām darbībām.
- ✚ Medicīnisko ierīču ražotājiem, importētājiem un izplatītājiem par Regulas 2017/745 un 2017/746 ieviešanu, kā arī par prasībām un pienākumiem – Vispārēja informācija par medicīnas ierīcēm.
- ✚ Par paziņotās struktūras atsauktajiem sertifikātiem norādot informāciju gan par ražotāju, gan par medicīniskām ierīcēm – Apturēti un atsaukti paziņoto institūciju EK sertifikāti.
- ✚ Par medicīnisko ierīču prasībām, kas ir attiecināmas uz COVID-19 testiem un to komponentēm – Informācija par Covid-19 ātro antigēnu testiem.
- ✚ Par Latvijas tirgū konstatētiem medicīnisko ierīču prasībām neatbilstošiem testiem u.c. medicīniskām ierīcēm – Neatbilstošas medicīniskās ierīces.
- ✚ Izglītojošie materiāli par produktiem: “Apgalvojumi par roku gēliem”; “Par skropstu augšanas serumu ar bimatoprostu”; “Par tabakas izstrādājumiem ar filtriem”; “Par elektronisko cigarešu tirdzniecības vietā izvietojamu informāciju”; “Par kanabidiolu kosmētikas līdzekļos”.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

- ✚ Dalība starptautiskos forumos saistībā ar dzeramā ūdens pārvaldību – EK organizēto darba grupu sanāsmēs par jaunās dzeramā ūdens direktīvas ieviešanu un datu ziņošanu.
- ✚ Dalība ANO Protokola „Ūdens un veselība” sanāsmē par vienlīdzību ūdens un sanitāro pakalpojumu pieejamībai.
- ✚ Dalība PVO sanāsmēs par higiēnas un dzeramā ūdens jautājumiem skolās saistībā ar Covid-19 un legionellozes uzraudzību,
- ✚ Dalība PVO organizētās nejonizējošās radiācijas uzraudzības darba grupas ikgadējā sanāsmē un Starptautiskās Atomenerģētikas aģentūras organizētajā seminārā *Technical Meeting on Radionuclides in Food and Drinking Water in Non-Emergency Situations*.
- ✚ Dalība PVO organizētajā seminārā *24th meeting of the Joint Convention / WHO Task Force on the Health Aspects of Long-range Transboundary Air Pollution*.
- ✚ Sadarbība ar Eiropas Komisijas SANTE un GROW ģenerāldirektorātu pārstāvjiem, ECHA un dalībvalstu ekspertiem precizējot jautājumus jomas uzraudzībā.
- ✚ Dalība Eiropas Komisijas Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūras (Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency – CHAFEA) projekta „Vienotā rīcība tabakas kontrolei” (*Joint Action on Tobacco Control – JATC*) otrajā posmā kā kolaboratīvajam partnerim.
- ✚ Dalība EPSO 31. konferencē un ikmēneša tiešsaistes sanāsmēs par aktuāliem uzraudzības jautājumiem.

FINANSES

2021. gadā Inspekcijai piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un iekasētie pašu ieņēmumi izlietoti saskaņā ar LR Veselības ministrijas apstiprinātajiem finansēšanas plāniem un tāmēm.

5. tabula. Inspekcijas 2021. gada budžets (konsolidēts)

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2020. gadā faktiskā izpilde (EUR)	2021. gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām) (EUR)	faktiskā izpilde (EUR)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 854 424	5 729 459	5 766 363
1.1.	dotācijas	4 473 747	5 381 263	5 370 908
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	377 457	348 196	395 455
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	3 220		
2.	Izdevumi (kopā)	4 774 659	5 732 009	5 701 664
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 676 050	5 680 048	5 649 703
2.1.1.	<i>kārtējie izdevumi</i>	4 675 210	5 679 373	5 649 028
2.1.3.	<i>subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti</i>	840	675	675
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	98 609	51 961	51 961

2021. gadā Inspekcijas darbība nodrošināta izmantojot finanšu līdzekļus no vairākām valsts budžeta programmām un apakšprogrammām.

6. tabula. Budžeta programmu un to apakšprogrammu izlietojums

Nr.	Nosaukums
46.00.00	„Veselības nozares uzraudzība” ar apakšprogrammu 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole”
	<i>Kopā izlietotais finansējums 5 655 870 EUR. Programmas ietvaros veikta veselības nozares uzraudzība un kontrole. Lai nodrošinātu uzdevumu izpildi, tika pārskatīts transportlīdzekļu nepieciešamais apjoms un samazināts Inspekcijas nomāto automašīnu skaits par vienu vienību. Tika uzsākta 11 vieglo automašīnu pilna servisa noma saistībā ar iepriekšējo līgumu termiņa beigām, kā arī turpināti 8 patapinājuma līgumi ar Inspekcijas darbiniekiem par personīgā transportlīdzekļa izmantošanu iestādes funkciju nodrošināšanai. Inspekcijā 2021. gadā tika izremontētas 1. stāva klientu apkalpošanas telpas veicot pārplānojumu. Telpās palielināts dienas gaismas daudzums, tās aprīkotas ar mikroklimata sistēmu un datu tīklu. Veikta nolietoto mēbeļu atjaunošana 1.ēkas 4. stāvā. Inspekcija Rīgas birojā, Klijānu ielā 7, ieviesusi energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, uzstādot radiatoru regulatorus vestibilā. Sadarbībā ar Rīgas telpu apsaimniekotāju veikts elektroenerģijas padeves audits, turpmāk tiek plānoti ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi.</i>
45.00.00	„Veselības aprūpes finansējuma administrēšana” ar apakšprogrammu 45.02.00 „Ārstnieciskā riska fonda darbības nodrošināšana”
	<i>Apakšprogrammas ietvaros nodrošināta pacientu atlīdzības prasījumu izskatīšanai piesaistīto ārstniecības personu darba apmaksa. Pārskata periodā ārstniecības eksperti veikuši 52 ekspertīzes 10 136 EUR apmērā.</i>
63.00.00	Eiropas sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana” ar apakšprogrammas 63.07.00 „Eiropas sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)”

Nr.	Nosaukums
projekts	9.2.3.0/15/I/001 „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros”
<i>Tika ņemta daļība un veiktas aktivitātes: 1) darbs Nacionālā veselības dienesta (turpmāk – NVD) Iepirkuma komisijā atklāta konkursa “Klīnisko vadlīniju, klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un indikatoru sistēmas informācijas tehnoloģiju risinājuma izstrāde un ieviešana” (klīniskās dokumentācijas transformācijai IT risinājumā) pie nolikuma sagatavošanas - sniegti komentāri nolikuma projektam, daļība iepirkuma komisijas sēdēs; saņemta informācija, ka, saistībā ar projekta finansējuma saņēmēja maiņu, tiks pārskatīts iepirkuma nolikums; 2) uzsākts darbs NVD Iepirkuma komisijā pie atklāta konkursa „Covid-19 pārslimojušo pacientu dinamiskās novērošanas klīnisko algoritmu un klīnisko ceļu izstrāde” (ID Nr. VM NVD 2021/21 ESF (turpmāk – Atklāts konkurss) organizē, pamatojoties uz NVD 2021. gada 5. maijā izdotu rīkojumu Nr. 16-2/203/2021) nolikuma izstrādes; sagatavota Atklātā konkursa tehniskā specifikācija un nolikums, pēc Atklātā konkursa izsludināšanas neviens piedāvājums netika saņemts, netika pieņemts lēmums par turpmāko darbību.</i>	
projekts	9.2.4.1/16/I/001 „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi”
<i>Izlietoti 680 EUR un veiktas projekta pētījuma “Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījums” īstenošanas aktivitātes: pandēmijas apstākļos (drošo pašvaldību princips pavasarī; pagarinātās brīvdienas rudenī) pētījuma lauka darbs 2021. gadā īstenots 11 skolās (1.cet. – 2 skolas; 4.cet. – 9 skolas); veikta savākto datu un informācijas apstrāde, rezultātu analīze; sagatavoti un nosūtīti pētījuma rezultātu ziņojumi 11 skolām, kas apsektas 2020./2021.mācību gadā; veikta 2019./2020. mācību gada pētījuma skolu anketēšana par ieteikumu iekšējai gaisa kvalitātes uzlabošanai īstenošanu; apkopoti un analizēti anketēšanas rezultāti; īstenota pētījuma gaitas plānošana 2022. gadā (skolu atlase, uzaicināšana, konsultēšana, sadarbības līgumu sagatavošana).</i>	
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums
<i>Atbilstoši Finanšu ministrijas rīkojumiem "Par līdzekļu piešķiršanu", izmaksātas piemaksas 34 978 EUR apmērā par papildu darbu darbiniekiem, kuri veica telefonisku saziņu ar Covid -19 inficētām personām un kontaktpersonām.</i>	

Inspekcija sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar MK 2013. gada 27. augusta noteikumiem Nr. 675 „Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”.

7. tabula. Inspekcijas ieņēmumi 2021. gadā

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Faktiskie ieņēmumi (EUR)
Ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	3 723,00
Ieņēmumi par nomu un īri	86,07
Ieņēmumi par pārējiem sniegtajiem maksas pakalpojumiem	376 098,43
Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi	5 947,67
Kopā	385 855,17

Covid-19 pandēmijas ietekme

Lai nodrošinātu epidemioloģisko drošību Inspekcijas darbiniekiem, iegādāti divi stendi roku dezinfekcijai HANDDROP HD3, roku un virsmu dezinfekcijas līdzekļi, bahilas, respiratori, antigēnu paškontroles testi 1 517 EUR apmērā. Šie līdzekļi rasti no degvielai paredzētā ietaupītā finansējuma.

Darbiniekiem, kuriem būtiski palielinājās darba apjoms saistībā ar Covid-19 pandēmiju, tika noteiktas un izmaksātas piemaksas par papildu darbu, virsstundu darbu, personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti 156 601 EUR (t.sk. darba devēja sociālās iemaksas), no kuriem 34 978 EUR segti no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem.

GALVENIE UZDEVUMI 2022. GADĀ

Sagatavot vizuāli uzskatāmu pārskatu par Inspekcijas pēdējo četru gadu darbībām un ietekmi uz veselības aprūpes organizāciju un kvalitāti.

Sagatavot informatīvus un izglītojošus materiālus par aktuālām tēmām, ņemot vērā uzraudzības objektos konstatētās problēmas, biežāk uzdotus jautājumus un saņemtās sūdzības.

Aizsargāt pacientu intereses, pārtraucot negodīgu komercpraksi, bloķējot tīmekļa vietnes zāļu jomā, tai skaitā ar tīmekļa vietņu starpniecību izplatāmās neatļautas zāles, steroidus, Covid-19 ārstēšanai neapstiprinātas zāles u.c.

Veikt sabiedrībai paredzētas zāļu reklāmas kontroles sociālajos tīklos (Facebook, Instagram konti u.c. interneta pārlūkjos), aptieku tīmekļa vietnēs un periodiskajos izdevumos, ņemot vērā iepriekš konstatētās neatbilstības.

Īstenot citu valsts pārvaldes institūciju labās prakses risinājumus.

Veidot atpazīstamu Inspekcijas tēlu, nodrošinot dalību darba grupās Eiropas Savienības institūcijās un Latvijā organizētajās konferencēs, semināros, sniedzot informāciju par Inspekcijas darbību un apmainoties ar aktuālo informāciju.

Izstrādāt, aktualizēt un pilnveidot Inspekcijas iekšējos normatīvos aktus, procedūras, tipveida kontroles lapas (TKL), vadlīnijas uzraudzības jomā, veidlapas.

Stiprināt Juridiskā departamenta kapacitāti un kompetences.

Veikt padziļinātu mērķa grupu vajadzību izziņāšanu saistībā ar Inspekcijas plānotajām tematiskajām kontrolēm.

Stiprināt sabiedrisko attiecību jomas kapacitāti / kvalitāti.

Attīstīt mācīšanās kultūru – prezentēt un ar ieinteresētajām pusēm diskutēt, publicēt pārbaužu, klīnisko auditu, ĀRF gadījumu rezultātus, uzlabojumu ieviešanu.

Veikt auditu ārstniecības iestādēs, kurās tiek sniegti invazīvas kardioloģijas pakalpojumi, izvērtējot akūtās kardioloģijas vadlīniju ievērošanu tajās.

Audits onkoloģijas jomā – cik savlaicīgi pacientiem, kuriem diagnosticēts vēzis “zaļā koridora” ietvaros, tiek uzsākta / veikta nozīmētā operācija, ķīmijterapija, apstarošana, hormonterapija, cilmes šūnu transplantācija.

Tematiskā pārbaude – vides pieejamības nodrošinājums ārstniecības iestādēs sadarbībā ar invaliditātes interešu aizstāvības nevalstisko organizāciju (Sustento/Apeirons).

Tematiskā pārbaude – Covid-19 pašpārbaudes testu atbilstība MK Noteikumu Nr. 689 prasībām.

Izpētīt situāciju mazajās ūdens apgādes sistēmās (ŪAS) ar ūdens piegādes apjomu līdz 100 m³/dnn.

Attīstīt pašnovērtējuma sistēmu, sekmējot uzlabojumu īstenošanu bez Inspekcijas klātienas kontrolēm un uzraudzības objektu atbildības paaugstināšanu.

Īstenot attālinātās uzraudzības koncepciju, aizstājot klātienes kontroles ar attālināti veiktām kontrolēm zāļu, medicīnisko ierīču produktu uzraudzības jomās.